

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda, Budapest, I. Fő utca 6-7. Telefon: 194 000, 302 500
A szerkesztésért és kiadásért a vezetőigazgató felel.

mti b e l f ö l d i h i r e k

1962. szeptember 13.

bb 1. három testőr - kollégák - 25 peremeselőadás az új évadban a József Attila színházban

i v/tm vm sr

1962. szeptember 13.

alig kezdődött még el az új színházi évad, de a József Attila színházban már olyan serény munka folyik, mintha a szezon derekán tartanának...

a színészek a könyvből világszerte ismert, népszerű három testőr színpadi változatát próbálják a kiváló csehszlovák vendégrendező dudek irányításával. a bemutatót szeptember 20-án tartják és ugyancsak szeptemberben megkezdik a próbákat akszjonov kollégák című regényének színpadi változatából. a szovjet szerző művét a magyar olvasók is jól ismerik. az újszerű, modern, érdekes hangvételű regény három jóbarát - végzős orvostanhallgatók - pályakezdését, izgalmas, küzdelmes „indulását”, ábrázolja. a darabot benedek árpád rendezte.

a színházban összeállították már a peremkerületi előadások tervét is. az idén egy szovjet és egy magyar színpadi alkotással - az udvarol a gyerek-ekel és a katalin - keresik fel a munkás kerületek művelődési házait, a nagyüzemek kulturotthonait. októberben a hazai fésűsfonóban, a csepeli munkásotthonban és a szot kulturóththonban vendégszerepelnek a színház művészei. az idén - a tervek szerint - összesen 25 peremkerületi előadást tartanak. a közeljövőben megkezdik az ifjusági előadásokat is: októberben a felnőnek a gyerekek és az udvarol a gyerek című darabokat láthatják - vasárnaponként délelőtt - az ifjú nézők./mti/

- . -

bb 2. idegen nyelvű klubestek, nyelvtanfolyamok a népfrent-bizottságok rendezésében budapesten

i di/gk vm sr

1962. szeptember 13.

fővárosszerte mind általánosabbá válik, hogy a népfrent-bizottságok - a kerületi művelődési program részeként - nyelvtanfolyamokat rendeznek klubjaikban.
/folyt.köv./

Zm

- 1 -

/bb 2. idegen nyelvű.....1.folyt./vm

az első kerületben például eszperantó kör működik, a tizenharmadik kerületben pedig csaknem tíz élő nyelven tartanak klubesteket, s egyéb összejöveteleket, amelyeken hozzáértő tanár vezetésével csak németül, oroszul, angolul, olaszul, stb. folyik a szó, a hatodik kerületben angol nyelvű társalgásra nyílik lehetőség a népfront egy-egy összejövetelén./mt1/

bb 3. munkásakadémiák, gyermekműsorok - tanulószobák a felnőtt diákoknak - elkészült a hetedik és a negyedik kerület őszi-téli népművelési programja

1 lv-vt /tr vm sr

1962. szeptember 13.

a hetedik kerületi tanács végrehajtó bizottsága legutóbbi ülésén megvitatta a múltévi tapasztalatok felhasználásával elkészült, új 1962-63-as évi népművelési programot. elhatározták, hogy a kerületi üzemekben 15 munkásakadémiát szerveznek, megindítják a nők akadémiáját, a szülők akadémiáját és az anyák iskoláját, a vöröskereszt kerületi szervezete mintegy 400 egészségügyi előadást tart a tbc megelőzésének jelentőségéről, az alkoholizmus elleni küzdelemről, valamint a rákszűrés fontosságáról. a kerületi munkásszállásokon előadásokat tartanak a napirenden lévő kül-és belpolitikai kérdésekről, a kerületi kisz fiatalok pedig műsort adnak, gondoskodnak a gyermekek szórakoztatásáról is. a szabó ervin könyvtár fiókjában vasárnaponként a 10 éven aluliak részére mesét mondanak, a nagyobbaknak pedig őket érdeklő regényeket kölcsönöznek. havonta két alkalommal neves fővárosi művészek közreműködésével irodalmi délutánt rendeznek, s ezen olyan műveket ismertetnek, amelyek kapcsolódnak az iskolai tananyaghoz.

elkészült az új népművelési évad programja a negyedik kerületben is. azokban az üzemekben, ahol dolgozók iskolája működik, a művelődési otthonok és a könyvtárak tanulószobát bocsátanak rendelkezésre, s a kötelező olvasmányokhoz is hozzájuttatják a „felnőtt diákokat,,.

/folyt.köv./

Lm

- 2 -

/bb 3. munkásakadémiák.....1.folyt./vm

az egyesült izzóban, az újpesti csernagárban, a munkásotthonban, a gyapjuszövőben orosz, német és angol nyelvtanfolyamokat szerveznek. a műszaki előadások témáit úgy választják meg, hogy azok megfelelő ismereteket nyújtsanak az adott üzem feladatainak megoldásához. harmincöt munkásakadémiát indítanak a negyedik kerületben. ezeknek 60 százaléka társadalomtudományi, 20-20 százaléka pedig műszaki, illetve természettudományi jellegű lesz. a hazafias népfront, a nőtanács, a vöröskereszt, a kisz és az mns együttesen 400 ismeretterjesztő előadást rendez. a kerületi tanács népművelési osztálya a bán tibor tsz vezetésével nyolc előadást magábanfoglaló programot állít össze mezőgazdasági témákból a termelőszövetkezeti dolgozók ismereteinek gyarapítására.

helyet kapott az 1962/63-as népművelési évad újpesti tervében több kiállítás, irodalmi est, munkás-művész, író-olvasó találkozó, irodalmi ankét, szellemi vetélkedő. az újpesti munkásotthon és a kerületi fotótanács „újpest története,, címmel rendez kiállítást. a ságvári endre művelődési otthon és a könyves kálmán gimnázium csillagászati szakkört szervez, a ságvári művelődési otthonban megalakul a bélyeggyűjtő szakkör is. az üzemekben kiállítások nyílnak azokból a könyvekből, amelyeknek témái kapcsolódnak a munkásakadémiákhoz és az ismeretterjesztő előadásokhoz, néhány helyen „könyvtalpasokat,, is nyitnak.

az idei évadban is sor kerül a peremkerületi színházi előadásokra, amelyeket a munkásotthonban, valamint a duna cipőgyár és a magyar pamutipar művelődési otthonában tartanak. a kerületi társadalmi szervek és a művelődési otthonok jövő év májusában megrendezik az újpesti kulturális napokat. a duna cipőgyár művelődési otthona és a kerületi nőtanács életre hívja az ifjú zenekarátok körét. a kerületi kisz-bizottság légy műveltebb címmel hangversenysorozatot indít a középiskolás diákoknak./mt1/

bb 4. egy nap négy bűncselekmény - kétévi szabadságvesztés

1 b/tm vm sr

1962. szeptember 13.

benedek lászló, budapesti lakos nem sokkal azután, hogy munkába állt, a 2.sz. épületanyagfuvarozó vállalatnál, eladta a használatra kapott munkaruhát.
/folyt.köv./

Lm

- 3 -

/bb 2. idegen nyelvü.....1.folyt./vm

az első kerületben például eszperantó kör működik, a tizenharmadik kerületben pedig csaknem tíz élő nyelven tartanak klubesteket, s egyéb összejöveteleket, amelyeken hozzáértő tanár vezetésével csak németül, oroszul, angolul, olaszul, stb. folyik a szó, a hatodik kerületben angol nyelvű társalgásra nyílik lehetőség a népfront egy-egy összejövetelén./mtl/

bb 3. munkásakadémiák, gyermekműsorok - tanulószobák a felnőtt diákoknak - elkészült a hetedik és a negyedik kerület őszi-téli népművelési programja

1 lv-vt /tr vm sr

1962. szeptember 13.

a hetedik kerületi tanács végrehajtó bizottsága legutóbbi ülésén megvitatta a múltévi tapasztalatok felhasználásával elkészült, új 1962-63-as évi népművelési programot. elhatározták, hogy a kerületi üzemekben 15 munkásakadémiát szerveznek, megindítják a nők akadémiáját, a szülők akadémiáját és az anyák iskoláját. a vöröskereszt kerületi szervezete mintegy 400 egészségügyi előadást tart a tbc megelőzésének jelentőségéről, az alkoholizmus elleni küzdelemről, valamint a rákszűrés fontosságáról. a kerületi munkásszállásokon előadásokat tartanak a napirenden lévő kül-és belpolitikai kérdésekről, a kerületi kisz fiatalok pedig műsort adnak. gondoskodnak a gyermekek szórakoztatásáról is. a szabó ervin könyvtár fiókjában vasárnaponként a 10 éven aluliak részére mesét mondanak, a nagyobbaknak pedig őket érdeklő régényeket kölcsönöznek. havonta két alkalommal neves fővárosi művészek közreműködésével irodalmi délutánt rendeznek, s ezen olyan műveket ismertetnek, amelyek kapcsolódnak az iskolai tananyaghoz.

elkészült az új népművelési évad programja a negyedik kerületben is. azokban az üzemekben, ahol dolgozók iskolája működik, a művelődési otthonok és a könyvtárak tanulószobát bocsátanak rendelkezésre, s a kötelező olvasmányokhoz is hozzájuttatják a ,,felnőtt diákokat,,.

/folyt.köv./

- 2 -

Lml

/bb 3. munkásakadémiák.....1.folyt./vm

az egyesült izzóban, az újpesti cérnagyárban, a munkásotthonban, a gyapjuszövőben orosz, német és angol nyelvű tanfolyamokat szerveznek. a műszaki előadások témáit úgy választják meg, hogy azok megfelelő ismereteket nyújtsanak az adott üzem feladatainak megoldásához. harmincöt munkásakadémiát indítanak a negyedik kerületben. ezeknek 60 százaléka társadalomtudományi, 20-20 százaléka pedig műszaki, illetve természettudományi jellegű lesz. a hazafias népfront, a nőtanács, a vöröskereszt, a kisz és az mhs együttesen 400 ismeretterjesztő előadást rendez. a kerületi tanács népművelési osztálya a bán tibor tsz vezetésével nyolc előadást magánbanfoglaló programot állít össze mezőgazdasági témákból a termelőszövetkezeti dolgozók ismereteinek gyarapítására.

helyet kapott az 1962/63-as népművelési évad újpesti tervében több kiállítás, irodalmi est, munkás-művész, író-olvasó találkozó, irodalmi ankét, szellemi vetélkedő. az újpesti munkásotthon és a kerületi fotótanács ,,újpest története,, címmel rendez kiállítást. a ságvári endre művelődési otthon és a könyves kálmán gimnázium csillagászati szakkört szervez, a ságvári művelődési otthonban megalakul a bélyeggyűjtő szakkör is. az üzemekben kiállítások nyílnak azokból a könyvekből, amelyeknek témái kapcsolódnak a munkásakadémiákhoz és az ismeretterjesztő előadásokhoz, néhány helyen ,,könyvtalálkozásokot,, is nyílnak.

az idei évadban is sor kerül a peremkerületi színházi előadásokra, amelyeket a munkásotthonban, valamint a duna cipőgyár és a magyar pamutipar művelődési otthonában tartanak. a kerületi társadalmi szervek és a művelődési otthonok jövő év májusában megrendezik az újpesti kulturális napokat. a duna cipőgyár művelődési otthona és a kerületi nőtanács életre hívja az ifjú zenabarátok körét. a kerületi kisz-bizottság légy műveltebb címmel hangversenysorozatot indít a középiskolás diákoknak./mtl/

bb 4. egy nap négy bűncselekmény - kétévi szabadságvesztés

1 b/tm vm sr

1962. szeptember 13.

benedek lászló, budapesti lakos nem sokkal azután, hogy munkába állt, a 2.sz. épületanyagfuvarozó vállalatnál, eladta a használatra kapott munkaruhát.

/folyt.köv./

- 3 -

Lml

/bb 4. egy nap négy bűncselekmény.....1.folyt./vm

a vállalatától azután önkényesen kilépett, nem dolgozott többet s bűncselekményeket követett el.

az elmúlt hetekben egy napon négy esetben került össze-
ütközésbe a törvénnyel. a népköztársaság útján az egyik kapualjból
a rövid időre otthagytott celofán-zacskókat emelt el. ugyancsak ebben
az utcában az egyik ház udvaráról egy motorkerékpárt lopott. a
lakók észrevették, s a közben odaérkezett tulajdonos felelősségre
vonta benedeket, még neki állt feljebb: ököllet arculütötte a
tulajdonost, aki 8 napon túl gyógyuló sérülést szenvedett, ugyan-
csak ezen a napon az október 6. utcában egy parkoló személygépkocsi-
ról letörte a visszapillantó tükröt és jogtalanul magához vett
hírlapelőfizetési nyilvántartó lapok alapján 32 személytől beszede
a lapért járó díjakat, s a pénzt elköltötte.

a központi kerületi bíróság kétévi szabadságvesztésre
ítélte benedek Lászlót és kártérítésre kötelezte./mti/

bb 5. sárgarépát eszik az oroszán - érdekes etetési kísérletek a
debreceni állatkertben

vid j vm ká

1962. szeptember 13.

a debreceni állatkertben érdekes kísérlet kezdődött:
a hűvös oroszánokkal vitaminpótlás céljából sárgarépát etetnek.
korábban már más állatkertek is kezdtek hasonló kísérletet, de
jelentősebb eredmény nélkül. kezdetben debrecenben sem ígért sok
jót a kezdeményezés. a két debreceni oroszán a darált lóhusba
kevert sárgarépát kiváló szagló, ízlelő szervei révén felismerte
és nem fogyasztotta el. pedig az első adagoknál mindössze két
deka, péppé reszelt sárgarépamennyiség került a husba. később, a
rendszeres adagolás folytán az állatok elfogadták a növényi eledelt.
ma már naponta 17 deka sárgarépa kerül a délelőtti 11 órakor eléjük
készített egy kiló darált lóhusba.

/folyt.köv./

- 4 -

/bb 5. sárgarépát.....1.folyt./vm

az oroszán-házaspár láthatóan jó étvágyal fogyasztja el a
sárgarépa-adagot, amely értékes karotint és a-vitamint tartalmaz.
élettanilag is hatásosnak bizonyult a kísérlet: kondíciójuk
javult, frisebbek, élénkebbek a debreceni oroszánok. a sárga-
répa természetesen csak kiegészítője a napi „menünek”, amelybe
többek között 5 kiló lóhus, 15 deka élő állat és fű is tartozik.
/mti/

bb 6. eredményes paradicsomszezon foton: 200 vagon árut adnak
a közfogyasztásnak a helybeli szövetkezeti gazdák

1 áe/tr vm ká

1962. szeptember 13.

a vecsési káposzta, a budai őszibarack, a vegyesházi
földieper mellett a főtí paradicsom pest megye egyik hírneves
terménye. ez a termelési ág az itteni lakosság legfontosabb jöve-
delemforrása. a helybeli vörösmarty tsz. 260 holdon szervezte meg
a nagyüzemi termelést, emellett 1.500 család foglalkozik ezzel a
terménnyel a háztáji gazdaságban. több év óta az idei szezon
a legeredményesebb a híres „paradicsomos”, községben. a javában
folyó szüret jelentős bevételekkel gyarapítja a közös gazdaság
idei mérlegét. csupán ebből a községből 200 vagon árut szállítanak
a piacokra, illetőleg a konzervgyárakba. a konzervparadicsom hol-
danként 8 ezer forintot jövedelmez. az idén már nagyobb méretekben
foglalkoztak korai paradicsom termelésével is, s ez holdanként
22.000 forinttal gyarapította a közös kasszát. ezért jövőre növelik
a primőráru részarányát, újabb 100 holddal gyarapítják a termő-
területet. minthogy a gépesítés még nem éri el a kívánt mértéket,
a szövetkezeti gazdák között egyéni vállalatok alapján osztják fel
művelésre a területet, s az átadott termékek minősége és mennyisége
szerint díjaznak. a jövedelemelosztásnak ez a rendszere jól bevált:
az idei termés mennyiségben és minőségben is felülmúlja az elmúlt
évek eredményét./mti/

- 5 -

bb. 7. belvizrendezés - háromezer község általános rendezési irányelvei - jól kamatozik a népfront aktivista műszaki szakemberek segítőkészsége

i di/tm/e sr

1962. szeptember 13.

a közelmúltban megvonták a népfront aktivisták táborában tevékenykedő műszaki szakemberek munkásságának mérlegét, a „végösszeg”, arról tanuskodott, hogy országsszerte jól kamatozik a mérnökök, technikusok segítőkészsége, a budapesti egyetemi tanárok között olyan csibenevelő kombinátokat és a helyszínen található melegvízzel fűtött hajtatóházakat terveztek a kiskunsági tsz-eknek, amelyeknek messze földről „csodájára jártak”, „sok jó tanácsot, utmutatást adott az érdekelt vezetőknek az a tanulmány is, amelyben vas megye gépesítésének irányelveit foglalták össze.

a 14. kerületi mérnök-akcióbizottság támogatásának a szolnok megyeiek látták hasznát, ezek a szakemberek ugyanis, a kerületi és a megyei népfrontbizottság közötti megállapodás szellemében, bekapcsolódtak a vízhiány enyhítését célzó kutatásokba, felmérték a vízben legszegényebb szolnok megyei községek környezetét, a talaj rétegződését, s a tudomány legújabb eljárásaira támaszkodva tanácsot adtak az érdekelteknek, hol furjának kutat, stb. a kutatások adatait, s javaslataikat csaknem száz nagyrészt, részletes térkép formájában bocsátották a szolnok megyeiek rendelkezésére.

a népfrontbizottságok mellett tevékenykedő műszaki szakemberek büszkének lehetnek arra a munkára is, amelynek eredménye: több mint háromezer község általános rendezésének irányelve, a városok és falvak gyorsütemű terjeszkedésének következtében égetően szükségessé vált a korszerű és egyöntetű rendezési irányelvek kidolgozása, a nagyszabású feladat megoldásához azonban kevésnek bizonyult az illetékes szakemberek ereje; egyéb teendőik elvégzésén kívül négy év alatt összesen 300 település rendezési irányelveit tudták csak kidolgozni, a népfront védnöksége gyökeresen megváltoztatta a helyzetet, több mint kétezer aktivista fogott össze a nagyszabású feladat megoldására, s lényegében nyolc hónap alatt végeztek a munkával.

Legutóbb pedig borsod megyében adták le „névjegyüket”, a népfront kebelében tevékenykedő kiváló képzettségű szakemberek, az illetékes vizügyi hatóságok támogatásával, társadalmi munkában dolgozták ki a tiszavalk környéki nagyszabású belvizrendezés terveit, először a munkálatok műszaki és közgazdasági irányelveit állították össze, majd meghatározták a beruházás lebonyolításának ütemtervét is, végül elkészítették a nélkülözhetetlen szivattyutelep elvi tervezetét, jórészt nekik köszönhető, hogy tiszavalk környékén mintegy 21 500 holdról számúzhetik a belvizeket. /mti/

- . -

8.25/a

- 6 -

PKK

bb. 9. tizenkét-husz milliméteres acéllemez hordja majd az erzsébethid pályatestét - egyik budai utszakaszon tartják meg a pályaszerkezet „főpróbáját”,

i/tz/hné/rnj y

1962. szeptember 13.

teljes erővel folyik az új erzsébet-hid építése, de a tervezők, az úvaterv mérnökei - még mindig sok fogas kérdéssel bírkóznak.

az egyik legizgalmasabb probléma például most a pályaszerkezet megtervezése, ha ugyanis a nálunk szokásos vasbetonból készítenék el a csaknem 300 méter hosszú és 18 méter széles pályatestet, az elviselhetetlen sullyal nehezednék a tartókábelekre, azonkívül a régi alépítmény még használható maradványait is csak akkor lehetne ismét alkalmazni, ha a korszerűsítésen kívül igen nagy költséggel jelentős mértékben ki is bővítenék, ezért inkább a 12- illetve ahol szükséges 20 - milliméter vastag, 35 centiméterenkint szögvasalással megerősített, úgynevezett merevített síkacél-lemezt választották a pályatest „alapjául”, ami ugyan nálunk újszerű megoldás, de körülbelül 4000 tonna acél megtakarítását teszi lehetővé és lényegesen könnyebb, mint amilyen a hasonló teherbírásu vasbeton lemez lenne.

ezeket az előnyöket azonban a tervezőknek sok fejtöréssel kell megfizetniük, az egyik problémát például az okozza, hogy az acéllemez rugalmas: a ránehezedő teher hatására tízedmilliméteres deformálódások keletkeznek rajta, amelyeket szabad szemmel ugyan nem látni, de ahhoz elegendők, hogy miattuk a lemezt borító aszfalt összetöredezzék, sőt a lejtés miatt esetleg meg is csusszának, most tehát olyan összetételű aszfalt „receptjét”, kell kidolgozni, amely törés nélkül tud alkalmazkodni ezekhez a deformációkhoz, az acéllemezt pedig úgy kell majd kiképezni, hogy a csuszást megakadályozza.

hogy megelőzzék a későbbi kellemetlen meglepetéseket, a közeljövőben budán, a vöröshadsereg útjának egyik Lipótmezei szakaszán, amely - akár csak a hid pályatesté - 3 százalékkal lejt, az uttestet acéllemezzel borítják, és arra helyezik el a különböző összetételű és alapozású aszfaltburkolatokat, így hosszabb-rövidebb idő alatt kiderül majd, melyik aszfaltfajta felel meg legjobban a követelményeknek.

a másik nehézsége abból adódik, hogy az aszfaltréteg vastagsága legfeljebb 7-8 centiméter lesz, amibe tehát nem lehet belesúlylyeszteni a szokásos, sokkal magasabb villamossíneket, ezért - ugyan csak először hazánkban - úgynevezett tömbsíneket fektetnek majd le, amelyek az ismert síneknek csak a felső „fejrésszből”, a vájatot két oldalt megtámasztó „gerendákból”, állnak, azért, hogy a villamosok simán fussanak rajtuk, megfelelő alátétek és ékek közbeiktatásával hegesztik majd a sínzálakat a pályalemezhez, a fennmaradó egyenetlenségeket, stb. pedig külön erre a célra szerkesztett géppel csiszolják le.
/folyt.köv./
8.30/a

- 7 -

PKK

bb. 9. / tizenkét-husz milliméteres.....1. folyt./rj

ez a megoldás pillanatnyilag még csak elméletileg tisztázott, mert a sinek végleges lehegesztésére csak akkor kerülhet sor, ha készen lesz már az a berendezés is, amellyel majd az elkopott sinrészeket a hegesztés ellenére is, órák alatt lehet a hid szerkezetének megrongálása nélkül felszedni és ujjakkal kicserélni./mti/

.-

bb. 12. új gabonát őrölnék a malmok - minden évben a termés minőségétől függően alakítják ki az őrlési technológiát - még az idén befejeződik a bicskei és a berettyóújfalui malom korszerűsítése

1/tó/gk/rj vg

1962. szeptember 13.

az új gabona őrlése minden évben körültekintő felkészülést igényel a malomiparban. még a sajátosan hazai buzafajták őrlési technológiáját is módosítják kisebb-nagyobb mértékben a termés minőségétől függően. különösen fontossá vált azonban a technológia figyelemmel kísérése és megfelelő módosítása azóta, amikor megkezdődött nálunk a nagy termést adó külföldi buzafajták termesztése. az idén már az egész buza vetésterület mintegy 40 százalékán termelt ilyen gabona, s az eddigi tapasztalatok szerint a malmok tervszerűen haladnak a feldolgozással.

most már valamennyi malom új gabonával „jár”, és a megfelelő felkészülésnek köszönhető a tervszerű munka. a felkészülés időszakában kisebb-nagyobb átalakításokat végeztek a malmokban, egyes gépeket az új követelményeknek megfelelően átalakítottak - például más minőségű szitaselyemmel látták el a gépek egy részét - több helyen a gépek elrendezésének megváltoztatása is szükségessé vált. a kisebb-nagyobb átalakításokon kívül az új gabona beérkezésének idejére átadták a felújított körmendi, pétervásári és szikszói malmot, s még az idén befejeződik a bicskei és a berettyóújfalui malom rekonstrukciója is. már 48-ra emelkedett azoknak a malmoknak a száma, amelyekben ugynevezett pneumatikus uton történik a szállítás

a legjobban megfelelő technológia kialakítása hosszas, körültekintő munkát igényel, de a malmok dolgozói azon fáradoznak, hogy addig is a már megszokott minőségű liszttel láthassák el a sütőüzemeket és a lakosságot./mti/

.-

8.36/a

- 8 -

RS

bb. 8. hogyan gyorsíthatók az építkezések, tatarozások? - sok a tervmódosítás, későn készülnek el a dokumentációk - népi ellenőrök javaslatai az építőipari vállalatok munkájának javítására, tervszerűbbé tételére

1 zs/tm/e sr

1962. szeptember 13.

a budapesti népi ellenőrök építőipari szakcsoportja a közelmúltban több építőipari vállalatnál vizsgálta: milyen intézkedéseket tesznek munkájuk tervszerűbbé tételére, az építkezések, tatarozások idejének csökkentésére. megállapították, hogy a felújítások, a karbantartási munkák és általában a nagyobb tatarozások ma már - a múlttal ellentétben - általában a tervezett határidőkre befejeződnek. örvendetes az is, hogy a kivitelezés időtartama általában csökkent.

- gyakran előfordul azonban - hangsúlyozzák beszámoló jelentésükben a népi ellenőrök - , hogy a szerződéses határidők túlságosan távoliak, és sok esetben egyáltalán nem ösztönzik a vállalatok dolgozóit a munka meggyorsítására. hátráltatja a tatarozókat az is, hogy egy-egy nagyobb vállalat szinte Budapest minden kerületében „érdekel”, „kijelölt munkahelyei gyakran szétszórtan, egymástól távol vannak, s ez sok nehézséget, gondot okoz a munka szervezésében, az anyagszállításban és az ellenőrzésben egyaránt.

figyelemre méltó tapasztalata volt a népi ellenőrzés szakcsoportjának az is, hogy változatlanul gyakori a költségvetés túllépése. az építkezés, tatarozás közben felmerülő többlet- és pótmunka. a fővárosi tanács építési igazgatóságának egyik vállalata például a Rózsa Ferenc utca 1. számú házban végzett kisebb felújítást - az eredeti költségvetés szerint nem egészen 90 000 forint értékben. az 1959 nyarán megkezdett munka azonban csak ez év májusában fejeződött be, s az eredeti költségvetés összege végülis több mint másfélmillió forinttal módosult.

a népi ellenőrök véleménye szerint nagyban segítené az építési és tatarozási munkák ütemének gyorsítását, ha a vállalatok az eddiginél hamarabb megkaphatnák a tervdokumentációkat, mert a későn elkészült tervek alaposan megnehezítik a munkálatok megszervezését, a szükséges építési és egyéb anyagok biztosítását.

a kiterjedt vizsgálat tapasztalatai alapján a népi ellenőrök számos javaslatot juttattak el az illetékes szervekhez. egyebek között indítványozták, hogy a fővárosi építőipari vállalatokat vonják össze, s két-három szomszédos kerületben ugyanaz a vállalat működjék. javasolták azt is, hogy az illetékesek az érvényben lévő normák figyelembe vételével dolgozzanak ki pontos időtartam-normákat a tatarozásokra, nagyobb felújításokra, s gondoskodjanak azok szigorú betartásáról is. /mti/

.-

8.44/a

- 9 -

RS

bb. 10. szeizmikus robbantások kecskemét és nyiracsád között
- vizsgálják hazánk alatt a földkéreg vastagságát

i tz/sze/e ki

1962. szeptember 13.

érdekes vizsgálat-sorozat közepén tart a magyar állami
eötvös loránd geofizikai intézet, a kőolajkutató vállalat és a
geofizikai mérőműszerek gyára közreműködésével. a kecskemét és
nyiracsád közötti vonalon négy hét alatt négy esetben, egymás-
tól körülbelül ötven kilométernyire, negyven méter mélyen, al-
kalmanként 600 kilogramm dinamitot robbantanak fel, körülbelül
huszszorosát a nyersanyagkutatásnál szokásos mennyiségnek. két
robbantás már megtörtént, kettő még hátra van.

ezek a robbantások nem okoznak olyan földlökést, ami ve-
szélyeztetné a környéket. mindössze „megdobban”, a talaj, s a
robbantólyukból gejzirként vagy száz méter magasra szökik fel
a víz, az iszap, stb.

a robbantások célja mélyebb rétegek szerkezetének kutatá-
sa. hatásukra ugyanis ugynevezett rengéshullámok indulnak el a
felszín alatt minden irányban, s ezeknek az utját figyelik a
robbantás pontjától különböző távolságokra telepített öt észle-
lő állomáson. a műszerek mind az öt helyen feljegyzik a földalat-
ti ujjokról érkező rengéshullámok „becsapódásának”, időpont-
ját. ebből a szakemberek megállapítják a hullámok „menetide-
jét”, és terjedési sebességét, ami az egymás alatt fekvő kőzetek,
rétegek mindegyikében más és más. a legfelső, ugynevezett pannon
rétegben például másodpercenként 2 000, a kéreg alsó határán vi-
szont 8 000 méter. a különböző adatok egybevetéséből megfelelő
szakértelemmel ki lehet olvasni, melyik hullám melyik rétegről
„hoz jelentést”, a felszínre.

a jelenlegi robbantás-sorozattal geofizikusaink azt akar-
ják megállapítani, milyen mélységben található meg ezen a terü-
leten a földkéreg alsó határa. a kéreg vastagsága ugyanis nem
mindenütt azonos. világszerte átlag 20-30 kilométer, nagy lán-
c-hegységek alatt viszont az ötven kilométert is eléri. hazánkban
különösen szélsőséges értékek találhatók. pécs alatt például 28,
sopron tájékán viszont mindössze 20 kilométer.

a négy robbantás révén geofizikusaink most újabb adatokat
szereznek a magyar medence alatti földkéreg pontosabb, részlete-
sebb megismeréséhez. tovább bővítik majd ezeket az ismereteket a
közeli jövőben a közös magyar-csehszlovák vizsgálat, amellyel a
kárpátok lánchegysége alatti földkéreg vastagságát fogják „meg-
mérni”,. /mt1/

- . -

8.50/a

- 10 -

pk

b. 11. növekszik a műszerexport - újabb külföldi laboratóriumok-
ban, klinikákon, földméréseknél használják a magyar műszereket

i/sz/tm/rj ki

1962. szeptember 13.

egyik leggyorsabban fejlődő iparágunk, a műszeripar készít-
ményeinek exportja is állandóan fokozódik. az idén a tőkés cé-
gek csaknem kétszer annyi műszert rendeltek, mint tavaly, s a leg-
nagyobb vásárlók, a baráti országok is 28-30 százalékkal több ma-
gyar műszert szereznek be tudományos intézményeik, üzemi laborató-
riumaik és egészségügyi hálózatuk számára.

a műszerexporttal foglalkozó metrimpex vállalatához a kö-
zelmultban is számos újabb megrendelés érkezett. a prágai kovo
vállalat többek között ultracentrifugát, az a.e.i. milanoi
cég elektronikus műszereket, a hamburgi lubiens cég 30 000 petri
csészét, a metrimpex sao-paoloi képviselője a panambra s.a. cég
különböző textil-műszert, a belgrádi industria import pedig több
mint száz különféle elektromos műszert rendelt. az indiai or-
vosok közül is mind többen használják a magyar műszereket. leg-
utóbb 32 dentaphon junior típusu fogászati széket rendeltek a
hgyderabadi orvosi klinika részére. a vállalat egyik londoni ügy-
fele egyszerre nyolcmillió ampullát kért. jugoszláviába műtőszta-
lokat és többféle más kórházi berendezést szállít a metrimpex.

görögországban is növekszik a kereslet a magyar elektromos
műszerek iránt. a görög kereskedelemügyi minisztérium által kiírt
versenypályázatot most rövid időn belül két alkalommal is meg-
nyerte a magyar vállalat, s a megrendelt több mint nyolcezer dol-
lár értékű elektromos műszernek nagyrészt már át is adták. rö-
videsen svájcban is kipróbálják a televíziós szervizasztalt, amelyet
a saphirwerke a.g. rendelt meg a metrimpex-től. az alexandriai egye-
tem gépészmérnöki tanszékére szintén többféle magyar elektronikus
műszer kerül. mind több ország szakkörei érdeklődnek a mom gyárt-
mányu geodéziai műszerek iránt is. az egyik kanadai cégtől ez év-
ben már a második megrendelés érkezett. a különböző építkezésekkel
kapcsolatos földmunkáknál belgiumban is használják majd az ni-b3
típusu szintezőműszert. a geodéziai műszerek eladásánál egyébként bet-
glum új piacot jelent.

a közelmúltban érkezett újabb megrendelések nagy részét már
teljesítette is a metrimpex, a gyárak ugyanis az idén általában a
tavalyinál sokkal egyenletesebb ütemben szállítják a kész gyártmá-
nyokat. /mt1/

- . -

8.55/a

- 11 -

mt1

bb. 13. új intézkedések az építőipari szakoktatás fejlesztésére - javítják a tankönyvellátást és a műszaki propagandát - többszörösére bővítik az üzemi akadémiák hálózatát

i/sb/sze/rj vg

1962. szeptember 13.

az építőipari vállalatok üzemi akadémiái megkezdték az új oktatási évet. különösen nagy tervek megvalósításához fogtak hozzá a 31-es építőipari vállalat dolgozói, akik tavaly a legelső között szervezték meg a szakoktatásnak új formáját, az üzemi akadémiát, a műszaki dolgozók olyan nagy oktatási gárdát alakítottak ki, hogy az építésügyi minisztérium kérésére nemcsak saját vállalatuknak, hanem csaknem az egész építőiparnak ők képezték ki a könnyűgépkészítő szakmunkásokat, s maguk készítették el a tanfolyamok szakkönyveit is. több mint harminc vállalat 380 dolgozója tanulta meg a motorok, a beton- és habarcskeverők, felvonók, kisebb daruk és egyéb könnyűgépek szakszerű kezelését. az új oktatási évben 90 gépkészítőt vizsgáztatnak, de ezenkívül még mintegy hatszáz dolgozó részére indítanak különböző szaktanfolyamokat. ezért továbbfejlesztik az oktatási hálózatot és a nagy építkezéseken, tiszaszederkényben, kazincbarcikán, s a dunai cement- és mészműben megalakítják az üzemi akadémia alapszerveit is.

a 31-es vállalatnak és még négy társának tapasztalatai alapján több mint száz nagy építőipari vállalatnál alakult meg az üzemi akadémia a múlt év végén és ez év tavaszán. sokezer dolgozó szaktudásának fejlesztését segítették műszaki előadásokkal, szaktanfolyamokkal, de most jóval nagyobbak a feladatok. a gyorsan fejlődő építési módszerek és a gépesítés miatt a következő években csupán az új vállalatoknál mintegy negyvenezer régi szakmunkást kell tanfolyamokon megtanítani az újabb szakmai ismeretekre. ezenkívül majdnem 9 000 betanított munkást és 50 000 segédmunkást kell elvezetni fokozatosan a szakképzettség megszerzéséhez. nem lenne tanácsos figyelmen kívül hagyni, hogy az építkezések közvetlen parancsnokainak, a művezetőknek jelentős része - csaknem a fele - már elmúlt 45 éves és csak kevesen rendelkeznek művezetői képességgel. az üzemi akadémiáknak kell megnyitni a továbbtanulás széleskörű lehetőségét a szocialista címért küzdő brigádtagok előtt is, márpedig ez nem könnyű feladat, mivel több mint ötvenezer dolgozó vesz részt a szocialista brigádmozgalomban.

a megnövekedett feladatok valóraváltására sok új intézkedéssel segítik a szakoktatás fejlesztését az építő fa és építőanyagipari dolgozók szakszervezete, az építésügyi minisztérium, az országos erdészeti főigazgatóság és a tanácsai vállalatok építési hatóságai. eddig nagyon megnehezítette a tanulást, hogy csak kevés tanfolyamnak volt jól előkészített tématerve és tankönyve. ezért az építésügyi minisztérium az ipar műszaki fejlődésének figyelembevételével kidolgozta 42 szakma tananyagát és már rövidesen megjelennek a legfontosabb szakmák tankönyvei. a szakszervezet azzal segít, hogy az építésügyi dokumentációs irodával együttműködési megállapodást kötött, amelynek alapján most már közép- és alacsony szintű szakkönyveket kölcsönözhetnek a vállalatok. a szemléltető oktatás fejlesztésére építőipari filmpropagandacsoport alakult, hogy szakkönyvek készítésével és kölcsönzésével segítse a tanfolyamokat. a műszaki propaganda kiterjesztésére új szakmai lapot is indítanak rövidesen a művezetők részére.

/folyt.köv./

9.05/a

- 12 -

bb. 13. / új intézkedések.....1. folyt./rj

a szakszervezet segítségével most többszörösére bővítik az építő-, fa- és építőanyagipar korszerű oktatási hálózatát. a tanácsai építőipari vállalatok és az országos erdészeti főigazgatóság üzemei is megalakítják az üzemi akadémiákat. az ezer munkásnál kevesebb dolgozót foglalkoztató új vállalatok is megszervezik a magasfokú szakoktatás egységes szerveit. az új oktatási évben így több mint négyszáz üzemi akadémia segíti majd az építőipar, a faipar és az építőanyagipar dolgozóinak tanulását./mti/

.-

bb. 15. kilenc nyelven beszél a hortobágyi idegenvezető

vid/gg/rj szf

1962. szeptember 13.

a nyári hónapokban sok hazai és külföldi turista kereszte fel debrecent. a hajdu-bihar megyei idegenforgalmi hivatal fennállása óta a legnagyobb forgalmat bonyolította le. azoknak a külföldieknek és hazaiaknak a száma, akik idegenvezetőt kértek, júniusban, júliusban és augusztusban elérte a tízezeret. a hivatal 24 szakképzett, különböző nyelveket beszélő idegenvezetője husz ország turistáit kalauzolta. volt köztük szovjet, angol, francia, amerikai, indiai, szenegáli, svéd, olasz és finn látogató is.

a hivatalnak a legtöbb nyelvet beszélő idegenvezetője a hortobágyon van. barna istván kilenc nyelven érteti meg magát. a magyarokon kívül kifogástalanul beszél az angol, francia, német, spanyol, olasz és arab nyelvet. ezenkívül két afrikai törzsi nyelvet is tud, mert iskoláit afrikában végezte./mti/

.-

bb. 31. szeptember 15-től 22-ig rendezik a 6. borsodi földrajzi hetet

vid/fm/n/rj fm

1962. szeptember 13.

a tudományos ismeretterjesztő társulat szeptember 15-től 22-ig rendezti meg a 6. borsodi földrajzi hetet. miskolcon és a megye más városaiban, valamint községeiben 45 tudományos előadás hangzik el. miskolcon többek között s.p. chatterjee professzor, az indiai földrajzi társaság elnöke az indiai tájakról, j. kondracki, a lengyel földrajzi társaság elnöke hazája természeti tájtipusairól és ivan du jonchay, a francia atlas larousse szerkesztője a saharáról tart majd vetített képes előadást./mti/

.-

9.15/a

- 13 -

ppk

bb 14. évente ötvenezres sorozat ugyanabból a termékből - 150 millió forint megtakarítás az előkészítő munkáknál - a kgst szakosításának eredményei a magyar gördülőcsapágyiparban

1 st./sze szb vg

1962. szeptember 13.

a kgst ügyeivel foglalkozó szakemberek visszaemlékezései szerint a szakosítás gondolata első ízben évekkal ezelőtt a csapágygyártás problémáinak vitájában merült fel. a korszerű új gépekhez olyan nagymennyiségű csapágyra van szükség, hogy országaink gazdasági együttműködése lehetővé teszi az azonos típusok nagysorozatú gyártását. a tényleges szakosításra azonban csak 1960-ban került sor, s azóta a magyar csapágyipar is nagyot fejlődött.

a debreceni, a diósi és a csepeli csapágygyárak létrehozásakor még úgy terveztük, hogy teljes felfutás után évente hárommillió gördülőcsapágyat készítünk, amely a csapágyak ötszáz típusát foglalja magában - mondotta zádor imre, a kgm osztályvezetője. a kgst-ben történt szakosítás azonban lehetővé tette, hogy ötszáz helyett csupán 170-180féle csapágyat gyártsunk, mégpedig azokat a fajtákat, amelyekre a magyar iparnak a legnagyobb szüksége van. a többit megvásárolhatjuk a baráti országoktól. elsősorban az egy- és kétsoros golyóscsapágyak, továbbá a kugpgörgős csapágyak készülnek hazánkban, ezek közül is a kisebb átmérőjűek, amelyekhez kevesebb anyag kell. a típusok viszonylag kis választéka lehetővé tette a nagyszorozatú gyártás megszervezését. egy-egy típusból átlag ötvenezer készül évente, ami világviszonylatban is gazdaságos, nagy sorozatnak számít. ha csupán azt vesszük figyelembe, hogy a gépek átállítása egyik típusról a másikra egy egész műszakot igényel, a nagyszorozat évente többtízezer munkóra megtakarítását jelenti. még ennél is nagyobb a jelentősége annak, hogy nagyszorozat esetén jóval kevesebb az előkészítő munka, egy-egy típus felszerszámozása például félmillió forintba kerül. ha az eredeti tervek szerint háromszázzal több csapágytípus készülne hazánkban, ennek a szerszámellátása 150 millió forint többletköltséget jelentene. a termelékenység növekedésével járó egyéb előnyök szinte felmérhetetlenek. az eredetileg tervezett 3 millió helyett az idén már 9 és félmillió gördülőcsapágyat készít a magyar ipar, s ezt a mennyiséget még az öt éves terv időszakában 13 millió fölé nevelik.

csapágygyáraink teljes tervszerűséggel dolgozhatnak, mert a kgst szakosításainak mindig két évre előre meghatározzák, hogy mely ország milyen csapágytípusokat gyárt, egy évre előre pedig a mennyiségben is megállapodnak. a tervek biztonsága a műszaki fejlesztést is meggyorsítja. a nagyszorozatú gyártás lehetővé teszi, hogy az üzemi terület lényeges bővítése nélkül fokozatosan növekedjék a termelés.

/folyt.köv./

9.20/a

- 14 -

bb 14. /évente ötvenezres sorozat... 1. folyt./- szb

olyan kovácsoló automatát helyeztek üzembe, amely műszakonként 4.000 helyett 40.000 csapágygyűrűt készít, az újfajta speciális köszörűgépek pedig megötszörözik a csapágygolyók gyártását. magyarországon készülő csapágytípusokból teljes egészében ellátjuk a hazai igényeket, a gyártmányoknak 20-25 százalékát még így is exportálni tudjuk. egyben a hazai ipartól kapott csapágyak egész csapágyösszeállításunknak mintegy 80-85 százalékát fedezi, a hiányzó 15-20 százalékot, amely mennyiségre kevés, de mégis sokszáz típust foglal magában, külföldről, elsősorban a baráti országoktól vásároljuk. /mti/

-. -

bb 16. tarpán emlékművet állítanak bajcsy-zsilinszky endrének

vid fm/n szb im

1962. szeptember 13.

tarpa község dolgozói kegyelettel őrzik bajcsy-zsilinszky endre emlékét, aki a tarpai körzet képviselője volt. a győzelem termelőszövetkezet tagjai elhatározták, hogy a község temetőjében levő sírján emlékművet emelnek, amelyet előreláthatólag még az idén ünnepélyesen felavatnak. /mti/

-. -

bb 17. mezőgazdasági mérnökök, állatorvosok segítik az ismeretterjesztő munkát vas megyében

vid fm/n szb fm

1962. szeptember 13.

vas megyében az ismeretterjesztők népes gárdájában viszonylag kevés mezőgazdasági mérnök, állatorvos dolgozik. most többen bekapcsolódnak az őszi-téli ismeretterjesztésbe. tíz helyen a tsz-akadémia második évfolyamát, öt faluban pedig első évfolyamát nyitják meg a közeljövőben. az előadások egy részét mezőgazdasági mérnökök, állatorvosok tartják. a tsz-akadémiákon és más falusi előadásokon ismertetik a mezőgazdaság fejlesztésének távlati terveit is. /mti/

-. -

bb 18. uttörő „rendőrök”, békéscsabán

vid fm/n szb fm

1962. szeptember 13.

békéscsabán az iskolások közlekedési baleseteinek megelőzésére reggel és délután a forgalmasabb utkereszteződéseknel egyensapkával, közlekedési tárcsával ellátott uttörők vigyáznak társaikra. a kis „rendőrök” összegyűjtik az iskolába menő, illetve onnan hazatérő pajtásaikat, szükség esetén leállítják a forgalmat, hogy azok biztonságosan haladjanak át az uttesten. a városban hatvan pajtást képeznek ki a közlekedési tudnivalókra. /mti/

9.25/a

- 15 -

bb 19. alumíniumlemezekkel borítják a miskolci egyetem központi épületének külső homlokzatát - jövőre elkészül az ezredik középblokkos lakás diósgyőrött

vid gg szb szf

1962. szeptember 13.

a borsod megyei építőipari vállalat dolgozói a pártkongresszusi versenyben eredményesen gyorsítják a lakásépítkezések ütemét. eddig csaknem 800 lakást adtak át. vállalatuknak megfelelően egy-egy épületet átlag tíz hónap alatt készítettek el. számos új technológiai eljárást vezettek be és az eddignél szélesebb körben alkalmazzák a műanyagokat. az új lakásokba az idén már háromezer négyzetméter padlót pvc-vel, ezer négyzetmétert magnezittal burkoltak. a házak külső homlokzatainak színezésére a hazai alapanyagú wallkyd anyag falfestékből 10 tonnát használnak fel. a verseny hátralevő szakában a dolgozók arra törekednek, hogy a még idén átadandó 664 lakást november végéig elkészítsék.

megkezdtek a felkészülést a jövő évi feladatokra is. a munkák jobb megszervezésével és nagyobbfokú gépesítéssel egy-egy lakóházat kilenc hónap alatt akarnak felépíteni. számos helyen már hozzáfogtak a jövő évben átadásra kerülő lakások, valamint kulturális létesítmények építéséhez. a diósgyőri déli kilián lakótelepen újabb 500 lakás építését kezdték meg. ide már nem központi fűtést, hanem a külföldi országokban jól bevált gáztüzhelyeket szerelnek. a munkákat úgy ütemezik, hogy a telep ezredik lakását 1963 első negyedében átadhassák. miskolcon és ózdon a napokban 150 lakás alapozásához fogtak hozzá.

a kulturális rendeltetésű épületek munkáival is igyekeznek. encsen nyolc tantermes gimnáziumot, a diósgyőri déli kilián lakótelepen pedig 16 tantermes általános iskolát építenek. megkezdtek a miskolci nehézipari műszaki egyetem központi főépületének alapozását is. építésére 55 millió forintot költenek. a hatszintes épületben 400 férőhelyes előadótermet alakítanak ki. a 66 ezer légköbméteres új oktatási intézmény külső homlokzatát alumíniumlemezekkel borítják. a központi épület nemcsak az egyetemi városnak, hanem egész miskolcnak is egyik legszebb építménye lesz. /mti/

bb 20. baranya megye számokban, a két kongresszus között - három új gyár, hétezer lakás épült, minden község villanyt kapott

vid gg szb szf

1962. szeptember 13.

a statisztikai hivatal baranya megyei igazgatósága baranya megye számokban címmel érdekes kiadványt jelentetett meg, a megye, valamint pécs társadalmi és gazdasági fejlődéséről az 1959. évi 7. és a közelgő 8. pártkongresszus közötti időszakban. a grafikonokkal szemléltető könyvecskében majdnem tízezer szám beszél az eredményekről.

/folyt.köv./

9.50/a

9.58

- 16 -

bb 20. /baranya megye számokban,... 1. folyt./- szb

három új gyárral gazdagodott a mecseki iparvidék. üzembe helyezték a mohácsi duna-parton az ország első farostlemez gyárát, hidason az első hazai magasnyomású briкетgyárat. pécsen 96 megawattos hőerőművet építettek. mohácsról negyven kilométer hosszú távvezetéken a mecsekaljai városba vitték a duna vizét. a vezetékek naponta 40.000 köbméter vízzel képesek enyhíteni a pécsiek szomjúságát. sok-sokmillió forint költséggel befejeződött a pécsi kokszmű és szénmosó bővítése, a cementipari vállalat rekonstrukciója.

a szociális és kulturális élet számai is jelentős előrehaladást mutatnak. hétezer lakás épült állami és magánérőből. az izléseken berendezett, minden kényelemmel ellátott új munkásszállókba több mint félezer, családjától távol élő dolgozó jutott otthonhoz. az újonnan berendezett üzemi étkezdék, konyhák ezer személy kiszolgálására alkalmasak. üzemi fürdő, öltöző másfélezer dolgozó részére készült ebben az időszakban. több mint négyszáz kisgyermekkel gazdagodott az óvodások száma, a részükre megnyitott napfényes, új óvodák a dolgozó anyák gondjain könnyítenek. gazdagabbak, szebbek lettek a baranyai községek. egyetlen villamosított faluja sincs már a megyének. újabb művelődési otthonok nyitottak, a régiéket megfiatalodtak, kibővültek. csupán a belterületeken huszezer méter ut, járda épült. /mti/

..-

bb 26. egy csongrádi munkásasszony most tudta meg, hogy huszonkét éve kiadták egy könyvét

vid fm/n szb fm

1962. szeptember 13.

a szegedi somogyi könyvtárban nemrég felfigyeltek egy könyvre, Kovács Veron csongrádi munkásasszony irására, amelyet „dohányföldről indultam el”, címmel 1940-ben a népszava könyvkiadója, a világosság adott ki. felkutatták a szerzőt, aki ma is csongrádon él. a 76 éves Kovács Veron, aki a felszabadulás előtti években már részt vett a munkásmozgalomban, csak most értesült arról, hogy könyvét 22 éve kiadták.

kéziratát akkor a földmunkások országos szövetsége helyi szervezésében gépették le, s küldték el onnan a népszavának. arról azonban senki sem küldött értesítést csongrádra, hogy meg is jelent a könyv.

Kovács Veron az első sikertelenség elkedvetlenítette, s azóta nem foglalkozott írással. egyetlen könyve, a „dohányföldről indultam el”, azonban rövidesen újra megjelenik: a csongrádi múzeum 1963. évi kiadványsorozatában adja majd ismét közre. /mti/

..-

10.00/a 10.44

- 17 -

bb. 21. a kongresszusi verseny fellendítette az ujitómozgalmat a komárom megyei bányákban - majdnem harmincmillió forint az idén bevezetett ujitások eredménye

vid/gg/e szf

1962. szeptember 13.

a komárom megyei szénmedence bányáiban, tatabányán, dorogon és oroszlányon, a kongresszusi verseny fellendítette az ujitómozgalmat, sok fizikai dolgozó lépett be az ujitók táborába.

tatabányán a kongresszus tiszteletére augusztusban ujitó hónapot tartottak, ezalatt az üzemekben a szokottnál is gyorsabban és gyorsabban véleményezték a benyújtott javaslatokat, csaknem hárommillió forint megtakarítást eredményeztek az augusztusban bevezetett ujitások, a többi között elfogadták vavra imre és szabó mihály mérnökök ujitását, a tranzisztoros miniatűr adó-vevő berendezést, a zsebben hordozható, kis készülékkel biztonságosabbá és könnyebbé válik a bányamentők munkája, horváth loránd és stimmer lajos energetikusok ujitásával évi 550 000 forintot takaríthatnak meg a tatabányai bányák, dorogon tóth károly technikus észszerűsítésével megszüntetik a földalatti szivattyukamráknál a nagyszulyu szivattyúk és motorok kézi emelését.

az ujitásokkal könnyebb lett a fizikai munka, javultak a munkakörülmények és gazdaságosabban termelnek, az év eleje óta megvalósított ujitások népgazdasági haszna 29.5 millió forint a három trösztnél, ebből a legtöbb - 23 300 000 forint - a tatabányai ujitók eredménye. /mti/

..-

bb. 23. országos munkás dalostalálkozóra készülnek a vas megyei kórusok

vid/fm/n/e fm

1962. szeptember 13.

az 1938-as szombathelyi országos munkás dalostalálkozó 25. éves jubileuma alkalmából jövőre országos munkás kórusfesztivált rendeznek vas megye székhelyén.

a nagyszabású eseményre máris készülnek a vasi kórusok, a nemrég kiírt új kulturális seregszemle egyik követelménye lesz a kulturált éneklés, a jó műsorválasztás, a kórustalálkozó előtt megrendezik a vas megyei parasztkórusok seregszemléjét, a hagyományos ság-hegyi dalos „randevúra”, - amelyen eddig csak a cell-dömölki járás együttesei vettek részt - meghívják több dunántúli városi kórust. /mti/

10.02/a 10.48

..-
- 18 -

mq

bb. 25. az idén 4.5 millió forint értékű bányafát takarítottak meg acéltámokkal az oroszlányi bányákban

vid/tr/e ki

1962. szeptember 13.

az oroszlányi bányákban már évek óta kiváló eredménnyel alkalmazzák az acéltámokat, jelenleg hat frontot biztosítanak így, s ezeken 20-25 százalékkal növekedett a termelés, ugyanígy a fémtámokkal alátámasztott munkahelyek sokkal biztonságosabbak, nagyobb a lehetőség a gépi művelésre, a korszerű technológiák alkalmazására, az acéltámas biztosítás gazdaságos is: egy év alatt kifizeti az árát és még évekig használható, mert többször beépíthető, a tizenhatos és tizenhetes aknákon már három éve dolgoznak ugyanazokkal a támokkal, oroszlányon a fémtámokkal a tavalyi egész évi 5 millió forinttal szemben az idén már eddig 4.5 millió forint értékű import bányafát takarítottak meg.

most két újabb frontot szerelnek fel acéltámokkal, jól beváltak az első hazai kísérleti támok is, a bányászati kutató intézet tervei alapján a kiskunfélegyházán készült 400 tám a kezdeti hibák kijavítása után jól állja a próbát, harminc százalékkal könnyebbek, mint a külföldi támok, mégis bírják a terhelést, oroszlányon az idén még három ezer támot akarnak beépíteni, s ennek fele már magyar gyártmányú lesz, így az év végére az oroszlányi frontok homlokhosszának már hetven százalékát fémtámokkal biztosítják. /mti/

..-

bb. 27. „mozgó”, gyermekklubok a kiskunsági tanyákon

vid/fm/n/e fm

1962. szeptember 13.

sok új játékkal bővítették a nyáron a kiskunhalasi járási művelődési ház gyermek-szertárát, az otthonban megalakították a gyermekklubot, amelynek máris mintegy 200 állandó látogatója van az általános iskolások közül, a művelődési ház munkatársai kapcsolatot teremtettek a város hat külterületi iskolájával, illetve tsz-tanyaközpontjával, ahová ugyancsak rendszeresen kijárnak gyermek-foglalkozásokat tartani, a művelődési ház játékaival legutóbb a vörös szikra termelőszövetkezet központi majdjában szórakoztak a tanyai gyerekek. /mti/

..-

10.08/a 10.55

- 19 -

mq

bb 22. irodalmi és zenei eseményekben gazdag program a komárom megyei bányász művelődési házakban

vid/fm/n/e fm

1962. szeptember 13.

gazdag programot dolgoztak ki az új idényre a komárom megyei bányász művelődési házak, az oroszlányi bányász színjátszók az érdekházasság című három felvonásos darabbal mutatkoznak be és ezt a környékbeli községekben husz alkalommal adják elő. az irodalmi színpad közreműködik a munkásszállásokon tartott ismeretterjesztő előadásokon is. a zenebarátok körének összejövetelén fellép a most alakult fuvósötös és a kamara együttes is. több fővárosi művészt látnak vendégül, és fiatal művészeket ifjúsági találkozóra hívnak meg.

a dorogi művelődési ház terveinek központjában ugyan a járási öntevékeny színház előadásai állnak, de sok más rendezvény is hozzájárul majd a bányászcsaládok őszi, téli szórakoztatásához. a zene- és irodalombarátok köre több közös műsort rendez. ismét megtartják a hagyományos operasorozatot: az operaház művészei havonta egyszer dorogon vendégszerepelnek. új zenei élményt jelent majd a három általános iskola növendékeiből alakuló száztagu kórus bemutatkozása. ki mit tud vetélkedőt rendeznek a járás fiataljainak részvételével és gazdag programot dolgozott ki a művelődési ház 41 szakköre is.

tatabányán a legnagyobb művelődési házat, a népházat, a kétszáztagú bányászegyüttes otthonát az idén korszerűsítik. ezért a színjátszók, táncosok és a szimfonikus zenekar ebben az idényben a kerületi művelődési házakban lép fel. /mti/

--

bb. 24. százhusz külföldi tudományos intézettel tart kapcsolatot a nyiregyházi jósa andrás muzeum

vid/fm/n/e fm

1962. szeptember 13.

huszonhat ország százhusz tudományos intézetével tart kapcsolatot a nyiregyházi jósa andrás muzeum. majdnem naponta érkeznek nyiregyháza a külföldi levelek, küldemények. a muzeum valamennyi intézetnek megküldi rendszeresen megjelenő évkönyvét és cserébe szakkönyveket, folyóiratokat kap. a muzeum szakkönyvtárában ma már 7500 kötet áll a kutatók rendelkezésére. /mti/

--

10.14/a

10.59

- 20 -

me

bb 28. egy év alatt ezer literrel gyarapodott a tehenenkénti tejhozam hazánk „legidősebb”, termelőszövetkezetében

vid j vm ká

1962. szeptember 13.

hazánk „legidősebb”, termelőszövetkezetében - az állattenyésztéséről híres sarkadi lenin tsz-ben - száz tehenénél egy év alatt ezer literrel gyarapodott az átlagos tejhozam. a kiváló eredményt elsősorban az okszerű takarmányozásnak köszönhetik. mélyműveléssel és öntözött másodvetéssel biztosítják a zöld futószalagot. ez év nyarán öntözéssel három és fél vagon fehérjedus zöldtakarmányt takarítottak be holdanként borsós napraforgóból. kora tavasztól késő ősziig természetes zöldet esznek az állatok, télen pedig rendkívül ízletes, szakszerűen elkészített silót. a jó takarmányon kívül a kitűnő szakvezetésnek, a gondozók lelkiismeretes munkájának, az egészségügyi szabályok pontos megtartásának köszönhető a jelenlegi 3707 literes tehenenkénti hozam. a tejtermelés a gazdaság egyik fontos jövedelemforrása, a rendszeres előlegosztás alapja. /mti/

--

bb 29. „családi tervek”, az őszi betakarításra a nagykunság termelőszövetkezetében

vid j vm ká

1962. szeptember 13.

a nagykunság közös gazdaságaiban a gabonaaratás gépesítése óta az őszi kapások, gyümölcsfélék és a rizs betakarítása jelenti a legnagyobb feladatot. ennél a munkánál van a legégetőbb szükség valamennyi kézi erő mozgósítására. a turkevei vörös csillag, a mezőturi sallai, a karcagi béke és több más közös gazdaságban „családi terveket”, készítettek. minden szövetkezeti tag felmérte, hogy hány munkaerővel tudja segíteni az őszi gyors betakarítását. jórészt a kezdeményezésnek köszönhető, hogy szeptember eleje óta benépesedett a határ; több mint 3000 családtag segíti a cukorrépa, paradicsom, paprika, dinnye és más növények szedését. a turkevei vörös csillag tsz-ből naponta mintegy 200-300 családtagot szállít ki a határba a gazdasági kisvasút. a kisújszállási buzakalász termelőszövetkezet határában is szép számmal dolgoznak a tsz-tagok hozzátartozói. a vezetőség premizálással is serkent a munkára. kukoricából például a betakarított termés 10 százalékát kapják meg jutalomképpen. /mti/

--

10.20/a

11.04

- 21 -

me

bb 30. 14000 kötetes népkönyvtár kisujszálláson

vid fm/n vm fm

1962. szeptember 13.

kisujszálláson egy átalakított, felújított épületben helyezték el a 14.000 kötetes városi népkönyvtárat. az épületben többek között felnőtt és ifjúsági kölcsönző, olvasóterem áll a látogatók rendelkezésére. ebben az évben több mint 40.000 alkalommal kölcsönöztek ki könyvet. megnövekedett a termelészövetkezeti paraszt-olvasók száma. jelenleg 380 tsz tag állandó látogatója a könyvtárnak. az idén újabb 40.000 forintot költenek a könyvállomány felújítására. a közelgő ismeretterjesztő évadban megrendezik a könyvbarátok hónapját. versenyt indítanak az irodalmat kedvelő diákok között: ki tud több felnőtt olvasót beírni a könyvtárba./mti/

bb 32. nyugdíjasok is igénybe veszik a szegedi üzemek egészségügyi szolgáltatásait

vid fm/n vm fm

1962. szeptember 13.

a szegedi üzemek egészségügyi szolgáltatása az idén is bővült. átadták rendeltetésének a kábel-és sodronykötélgyár új orvosi rendelőjét, s nemrég elkészült a szegedi ruhagyár „üzemi kis kórháza”, is, ahol egy többszáz ezer forintos költséggel létesített új épületben bel-, nő-, és bőr-gyógyászati szakrendeléseket tartanak, valamint korszerű fogorvosi rendelőt is berendeztek. a város valamennyi textilgyárában nőgyógyászati szakrendeléseket rendszeresítettek, s jelenleg már hét üzemben működik jól felszerelt fogorvosi rendelő. a legújabban összeállított statisztika szerint ma kétszer annyi üzemorvosi rendelő van a városban, mint tíz évvel ezelőtt, s a rendelési órák száma is a korábbinak többszörösére emelkedett.

a gyárak rendelőit, üzemegészségügyi szolgáltatásait rendszeresen felkeresik a nyugdíjasok is. a szegedi kenderfonógyár gyógyfürdőjét, a légzőszervi betegségeket gyógyító inhaláló szobáját gyakran igénybeveszik a volt munkások. az újszegedi kender-és lenszövő vállalatnál a reumás betegeknek létesített szakrendeléseket keresik fel a nyugdíjasok. a gyárak egykori dolgozói közül sokan „napoznak”, az üzemi rendelő kvarclámpái alatt./mti/

10.24/a 11,08

- 22 -

bb 33. piaci jelentés

i n.j./j szb ká

1962. szeptember 13.

a nagyvásártelepre és a 9. kerületi hámán kató téri piacra csütörtökön 68 vagon és 76 tehergépkocsi áru érkezett, többek között 16 vagon burgonya, 11 vagon zöldpaprika, 8 vagon paradicsom, 10 vagon káposztaféle és 15 vagon különféle gyümölcs és dinnye.

a makói termelészövetkezetek megkezdtek a csomózott őszi zöldség és sárgarépa szállítását. a levesbevaló zöldség csomóját 0.80-1 forintért, a sárgarépa csomóját 0.60-0.80 forintért hozták forgalomba, a tisztított sárgarépát kilónként 2.20, a befőzési paradicsomot 1.40, a csemege paradicsomot 1.80 forintért árusították. a piros paradicsompaprikát kilónként 4-4.80, a tölténivaló zöldpaprikát 2.80, a kovászolt uborkát 6 forintért adták. /mti/

bb 34. elutaztak a mezőgazdasági kiállítás angol vendégei

szc vm vg

1962. szeptember 13.

a mezőgazdasági kiállítás meglátogatására hazánkba érkezett az angol képviselőház kelet-nyugati kereskedelmi bizottságának négy tagja, „mr.g.b.drayson-nak, a bizottság titkárnak vezetésével és egy négytagú angol kereskedői csoport. a képviselőket fogadta az országházban az interparlamentáris unio magyar-angol tagozatának vezetője és néhány tagja. az angol vendégek látogatási tettek illetékes külkereskedelmi szerveinknél. a magyar kereskedelmi kamara tiszteletükre fogadást adott a gellért szállóban. a vendégek szeptember 12-én este utaztak el Magyarországról./mti/

bb 35. széleskörű nemzetközi tudományos tanácskozás a gépesített gabona-betakarításról - megkezdődött a 4. mezőgépesítési kongresszus

t tz/j szb

1962. szeptember 13.

csütörtökön reggel a technika házában megkezdődött a 4. mezőgépesítési kongresszus, amelyet a gépipari tudományos egyesület rendezett az agrártudományi egyesület és a magyar tudományos akadémia gépesítési bizottsága közreműködésével.

két napon 300 magyar és mintegy 30 külföldi - szovjet, lengyel, német, csenszlovák, román és osztrák - szakember tanácskozik a gabona-betakarítás legfontosabb időszerű gépészeti és gépesítési kérdéseiről.

11.58/ szb

-23-

bb 35. / széleskörű nemzetközi...1. folyt./- szb

a kongresszust kiss jános kohó- és gépipari miniszterhelyettes nyitotta meg. hangsúlyozta: 1965-re a búzatermésnek országosan 13.5, az állami gazdaságokban pedig 19 mázsás holdankénti átlagot kell elérnie. ez a cél a gépesített gabona-betakarítás módszerének nagyarányú fejlesztését követeli meg: a betakarítást szinte az időjárástól függetlenül kell megszervezni. a feladat csak magas színvonalu gépesítéssel valósítható meg. ennek előkészítésében vár nagy feladat a kongresszusra. ezért helyes - mondotta -, hogy a most kezdődő megbeszélések középpontjában az arató-cséplőgépek továbbfejlesztése, a még mindig emberi erővel végzett munkafolyamatok gépesítése, s az egyelőre még gyermekcipőben járó, hárommenetes betakarítási rendszer kifejlesztésének problémái állnak.

ezután dr. rázso imre műegyetemi tanár, a magyar tudományos akadémia levelező tagja a gabona-betakarítási rendszerekről adott áttekintésével megnyitotta a szakmai előadások sorát.

csütörtökön és pénteken összesen 6 magyar és 5 külföldi szakember beszámolója alapján vitatják meg a mezőgazdaság legfontosabb kérdéseit, szombaton pedig a kongresszus részvevői tanulmányi kiránduláson tekintik meg a herceghalmi állami gazdaság zsám-béki területén rendezett gépbemutatót. /mti/

--

bb 36. hatszázötvenezer látogató - 33 vidéki különvonat, 22 országból érkezett vendégek - „félidő”, az országos mezőgazdasági kiállításon

t so/tr szb ká

1962. szeptember 13.

csütörtökön délután egy órakor volt a 64. országos mezőgazdasági kiállítás nyitvatartásának „félidője”, az mti munkatársa ez alkalomból kérdéseket intézett az eddigi forgalomról, eseményekről a kiállítás rendezőihez, szakembereihez, akiktől az alábbi tájékoztatást kapta.

a 64. országos mezőgazdasági kiállítást az „első félidőben”, 650.000-en látogatták meg. vidékről 33 különvonat érkezett. a legnépesebb csoport siófokról jött, ahonnan szerdán 1380 fővel indítottak különvonatokat. a kiállítás rendezői eddig 16.000 vidéki látogató számára biztosítottak szállást.

nagy volt a külföldi vendégjárás is. mezőgazdasági szakemberek és érdeklődők 22 országból keresték fel eddig a kiállítást. többek között osztrák vadászok, nyugat-német kereskedők, francia, belga, amerikai újságírók fordultak meg a vásárvárosban. csütörtökön együttesen tekintette meg a kiállítást 22 olasz vendég, a páduai autókлуб tagjai, valamint hat angol szakszervezeti vezető.

/folyt.köv./

13.20/a

- 24 -

13.30

TKK

bb 36. /hatszázötvenezer látogató... 1. folyt./- szb

a különböző pavilonokban eddig több mint félszáz értékes tapasztalatcserét tartottak. kiemelkedő eredmény a nagyarányú könyvforgalom. a kiállítás 12 könyvpavilonjában több mint 160 ezer forint értékű könyvet adtak el.

a vendéglátóipar és a kereskedelem csaknem tízmilliós forgalmat bonyolított le. a 16 vendéglő, a két termelőszövetkezeti pavilon, a 16 borkostoló, valamint a 60 elárusító kocsi még a nagyforgalmu vásárnapokon is kielégítő módon látja el a vendégeket. az első félidőben többek között 200.000 adag meleg ételt, 250.000 párvirsli, 100.000 adag kolbászt- és hurkát, ugyanennyi peccsenyét, 900.000 pohár bort szolgáltak fel. a hűtőitalok is jól fogynak, ezekből 250.000 üveggel adtak el. a látogatók körében különösen népszerű a kulacs nagyvendéglő, a mátyás-pince, a vadásztanya, és a kömlői halászkert.

az állattenyésztők is érdekes adatokkal szolgáltak. elmondották, hogy nyitás óta a két korszerű tojóházból 27.135, a szabadtéri ketrekekből 900 tojást szállítottak el. a kiállított tehenektől a felszállítás óta 26.000, a szeptember 1-i nyitás óta 16.200 liter tejet fejtek. a kiállítás „születéskronikája”, eddig 5 kisbocit és 13 kis nyulat tart nyilván.

az állatok etetésére 8 vagon réti szénát, 6 vagon lucernát használtak fel. a különböző keveréktakarmányokból a szarvasmarhákknál 300, a sertésekkel 200, a birkákkal 25, s a borjaknál 15 mázsát etettek meg, nyitás óta elfogyott 4 mázsa nyalósó is.

a fővárosban folytatott közvéleménykutatás és a vidéki különvonat szervezések alapján a kiállítás második félidője is sikeresnek ígérkezik. /mti/

--

bb. 37. időjárásjelentés

tm/e

1962. szeptember 13.

a meteorológiai intézet jelenti szeptember 13-án, csütörtökön 13 órakor:

további lehülés

finnország déli része felett ciklon, a brit-szigetek felett anticiklon helyezkedik el. e két légköri képződmény között északnyugatról délkelet felé irányuló pályán hideg tengeri levegő áramlik közép- és dél-európa tájai fölé. ennek első mérsékeltlen hideg légtömegei ma hajnalra elérték a kárpát medence északnyugati részét. a hideg levegő jelentősebb tömegei egyelőre a kárpátokon kívül találhatóak. hazánkban tegnap napsütéses, száraz, meleg idő volt. a hőmérséklet országszerte elérte a 28-31 fokot, ami szeptemberben ezen a naptári napon ritkán fordul elő és körülbelül 8 fokkal magasabb értéket jelent az átlaghoz viszonyítva. a meleg, szubtrópusi levegőben az éjszakai legalacsonyabb hőmérséklet is szokatlanul magas volt, általában 15-18, de egy-két helyen csak 19-20 fokig hűlt le a levegő. a hajnali órákban északnyugat felől beáramló hűvös levegő miatt lassan megnövekedett a felhőzet, a szél északnyugatra fordult és megélénkült.

/folyt.köv./

13,40/a 14.32

- 25 -

TKK

bb. 37. /időjárás... folyt./e

reggel 7 óráig az ország északi részén több helyen hullott jelentéktelen mennyiségű eső, egy-két helyen zivatar keletkezett. ma délelőtti országszerte felhős az idő, élénk északnyugati szél fúj, a hőmérséklet északnyugaton 19-22, délkeleten 22-25 fok között van, néhány helyen futó zápor, zivatar vonult át. többek között a balaton felett is. budapesten szerdán a hőmérséklet napi középértéke 25.2 fok volt, 7.8 fokkal magasabb, mint a sokévi átlag. ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 22 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 762 milliméter, alig változik. a balaton vizének hőmérséklete síófokon 20 fok.

várható időjárás péntek estig: további lehülés, többhelyen, főként az ország déli felében eső, néhány helyen zivatar. élénk, helyenként erős észak szél. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 9-13, legmagasabb nappali hőmérséklet holnap 15-20 fok között. előrejelzés a balaton területére holnap reggelig: élénk, időnként erős észak szél, felhős, idő, valószínűleg újabb átvonuló esővel, a hőmérséklet napnyugtakor 15, hajnalban 12 fok körül lesz. a duna vizállása ma reggel: 191 centiméter. /mti/

- . -

bb. 38. megkezdődött a kenyérgabona vetése szolnok megyében

vid/j/a ká

1962. szeptember 13.

a kapások betakarításával egyidőben szolnok megye csaknem valamennyi részén vetik az őszi kalászosokat. a hosszantartó szárazság ellenére a turkevei termelőszövetkezetek több mint 1000 holdon, a vetésterület 40 százalékán tették földbe az őszi árpa magját. a tiszajenői új tavasz termelőszövetkezetben néhány nap alatt végeztek a több mint 200 hold őszi árpa vetésével. helyenként megkezdődött a kenyérgabona vetése is. a kun-hegyesi járás közös gazdaságaiban eddig 100 hold gondosan elmunkált talajba került a buza. a jászberényi termelőszövetkezetek mintegy 80 hold kenyérgabonát vetettek el. a közös gazdaságok arra törekednek, hogy minél nagyobb területet vessenek be intenzív külföldi buzafajtákkal. ez év őszén már mintegy 110 000 holdon kerül földbe szovjet és olasz buzafajta. a szövetkezetek a szárazságot jóminőségű talajelőkészítéssel ellensúlyozzák. eddig 1276 erőgépre szervezték meg a kettős műszakot. az éjjel-nappali szántás eredményei már jelentkeznek. a török-szentmiklósi és a szolnoki termelőszövetkezetekben teljesítették a talajmunka tervét, fokozni kell azonban a munka ütemét a szolnoki, de különösen a jászberényi járásban. /mti/

- . -

14. 30/a

- 26 -

bb 39. országszerte megkezdődött az őszi gyümölcsstelepitések előkészítése - újabb 8.100 holddal szűkül a nyírségi futóhomok területe

cs vid-kz/j szb ká

1962. szeptember 13.

a második ötéves terv idejére tervezett nagyarányú szőlő- és gyümölcsstelepitések előkészítésére alakított műszaki bizottságok az egész országban befejezték a telepítési okmányok és tervek elkészítését. e program szerint a második ötéves terv végéig országosan 127.000 hold új gyümölcsösöt és 80.000 hold szőlőt telepítenek, nagyobb részt a termelőszövetkezetek, kisebb részt az állami gazdaságok. a tervidőszak eddigi másfél esztendejében ebből összesen 37.000 holdon ültettek gyümölcsfát. az idén őszön a termelőszövetkezetek további 19.000, az állami gazdaságok pedig 6.000 holdat telepítenek be. az új gyümölcsösök közül 1965 végéig kerekén 36.000 hold lesz az alma, további 20.000 hold őszibarack, ugyancsak 20.000 hold pedig kajszli. a nagyüzemi telepítésű bogyósok területét 13.000 holdra, a szilvát 10.000, a meggyét pedig 7.000 holdra tervezik. a körte, a dió, a mandula, a gesztenye, a mogyoró, stb. együttesen 31.000 holdat foglal majd el. az új gyümölcsösök zömét alacsony, illetve törpe törzsű fák alkotják. így több lehetőség lesz a kézi szedésre, amellyel a tapasztalatok szerint a törpe fák korábban is fordulnak termőre.

a tervezett szőlőrekonstrukció során 60.000 hold immunis homokterületet ültetnek be hazai gyökeres vesszővel, 20.000 holdnyi hegyi és dombvidéki területet pedig oltvánnyal. az elmúlt másfél év alatt ebből 16.500 holdat telepítettek be, az idei őszön és a jövő tavasszal pedig további 20.000-25.000 hold vár beültetésre.

a legnagyobb arányú szőlő- és gyümölcsstelepitésre a duna-tisza közén kerül sor. az ötéves terv végére ezen a vidéken 70.000 hold homokot ültetnek be, többet, mint az utóbbi 100 évben együttvéve. a munkák tavaly kezdődtek meg, s már csaknem 10.000 holdon növekednek az új, korszerű, nagyüzemi művelésre alkalmas szőlők és gyümölcsösök. a tavaszig újabb 7000 holdon alakítanak ki nagyüzemi művelésre alkalmas ültetvényeket. ebből több mint 5200 holdat a szövetkezeti gazdaságok telepítenek be. az előkészítő munkák - a talajjavítás, a sorok kijelölése, stb. - már hetekkel ezelőtt megkezdődtek, de nem mindenütt haladnak kielégítő ütemben. a megye kertészeti szakemberei éppen ezért külön tanácskozáson vitatták meg a gyümölcs- és szőlőstelepitések meggyorsításával kapcsolatos tennivalókat. megállapításuk szerint helyenként az őszi betakarítás elmaradása, másutt pedig a gépek rendszertelen csoportosítása hátráltatja a talajelőkészítést. kidolgozták a gépek hatékony kihasználását biztosító „menetirány tervet”, s újabbabb 20 gépet állítottak munkába.

/folyt.köv./

14. 45. /m

- 27 -

14. 45. /m
PK

bb 39. /országszerte... 1. folyt./- szb

ezzel megteremtődött a feltétele annak, hogy a megye közös gazdaságai ne csak teljesítsék, hanem a lehetőségeket kihasználva, túl is teljesíthessék az őszi telepítési tervet. a folyamatos és szakszerű munka érdekében állandó „diszpécser-szolgálatot”, szerveztek. a diszpécser-szolgálat keretében 40 kutató és gyakorlati szakember vállalta, hogy két-két termelőszövetkezetben a [redacted] ellátja a telepítés szakirányítását.

egy évtizeddel ezelőtt a nyírségben még összesen 200.000 holdnyi kopár, dombokkal, buckákkal, „tüdővel”, terméketlen területet tartottak nyilván, ebből ma már 30.000 holdon gyümölcsös, 15.000 holdon pedig szőlődiszlik. a híres jonathán-alma termesztése a vidék közös gazdaságainak egyik legfontosabb bevételi forrása lett. az idén újabb 8.100 holddal szűkül az egyébként szinte hasznosíthatatlan nyírségi futóhomok területe. száztizenöt termelőszövetkezetben láttak hozzá a kijelölt területeken a forgatáshoz, hogy még a fagyok beállta előtt elültethessék a csemetéket. a telepítést végző közös gazdaságokban, hogy minél hamarabb felszabadítsák a munkaerőt, koránajánaltól késő estig dolgoznak az őszi betakarításán.

pest megyében 8000 hold nagyüzemi szőlőt és ugyanennyi gyümölcsöt telepítenek a második ötéves terv idején. a szaporítóanyag biztosítására 9 gazdaságot jelöltek ki, s ezen kívül is több közös gazdaság hozott létre szőlőgyökereztető iskolát. az elmúlt év tavasza óta összesen 1400 holdat telepítettek be a tájjellegnek megfelelő szőlő- és gyümölcsfajtákkal. a rövidesen megkezdődő őszi telepítésekhez 1500 holdat készítenek elő. ehhez a munkához 90.000 mázsa zöldtrágyát és ugyanennyi istállótrágyát használtak fel. gyümölcsből elsősorban csonthéjasokat, bogyós termésűeket és a

téli almát szaporítják. a híres buda környéki őszibarackosok területét több mint 300 holddal növelik.

somogyban az idei őszi több mint 1100 hold vár telepítésre. a terv végrehajtását erősen akadályozza az a szervezetlenség, ami elsősorban a gépek elosztásánál tapasztalható. a gépállomások a rendelkezésükre álló 13 mélyforgatásra alkalmas, sz-100-as traktorból hármat még csak az elmúlt napokban járattak be. a darányi gépállomás sz-100-as traktora a megyei gépállomási igazgatóság rendelkezése ellenére a bárdibükki állami gazdaságban dolgozott ahelyett, hogy a kijelölt termelőszövetkezetben végezte volna a mélyforgatást. a csokonyavisontai rákóczi termelőszövetkezet, amely 79 holdat szándékozik betelepíteni, azért nem tudta megkapni a gépállomás mélyforgató gépét, mert az az utfenntartó vállalatnál dolgozott. a szervezetlenség oda vezetett, hogy eddig csak 100 holdon végezték el a talajelőkészítést.

/folyt.köv/

15, 13 /m

- 28 -

bb 39. /országszerte... 2. folyt./- szb

a balaton-parti történelmi borvidéken az idén a legnagyobb arányú telepítést balatonfüred-csopak környékén végzik. harminc-negyven holdas táblákat telepítenek be a hagyományos rizling, olaszrizling és szürkebarát fajtákkal. a somló-vidéken a devecseri és a somlővásárhelyi termelőszövetkezet alakít ki 50-50 holdas, gépi művelésre alkalmas táblát. a balaton keleti partvidékén elsősorban csemege szőlő termőterületét gyarapítják. a balaton-főkajári termelőszövetkezetben 50 holdon, a balatonaligai állami gazdaságban pedig 100 holdon készítik elő a telepítést.

tolna megyében 400 hold szőlővel és 300 hold gyümölcsösrel gyarapodik a szövetkezeti gazdaságok szőlőinek és gyümölcsöseinek a területe. általában több mint félezer holdat ültetnek be téli almával, körtével és szelídgesztenyével. a telepítésre kijelölt terület egy részén már előkészítették a talajt. /mti/

bb 40. több mint százezer pecsenyebarányt exportálunk az idén - a baromfiállomány 70-80, a sertésállomány 60 százalékát már speciális gyári tápokkal etetik - országos takarmányozási tapasztalatcsere és könyvankét a mezőgazdasági muzeumban

t cs/tm/vl ká

1962. szeptember 13.

a mezőgazdasági könyv- és folyóiratkiadó vállalat és a magyar agrártudományi egyesület csütörtökön a mezőgazdasági muzeumban az ország legkiválóbb állattenyésztési és takarmányozási szakembereinek részvételével nagyszabású tapasztalatcsere-tanácskozást rendezett. a tanácskozáson két könyv - bárczy-bocsor-mihalka: a szarvasmarha és a juh hizlalása, valamint csire-kertész: sertés-hizlalás - bírálata alapján megtárgyalták a szarvasmarha, a juh és a sertésállományok néhány alapvető kérdésén kívül a takarmányozás legfontosabb kísérleti és gyakorlati eredményeit, valamint a további teendőket. a bírálók és a felszólalók kiemelték, hogy az ivadékvizsgálatokat nemcsak a tejhozamra, hanem a hizékonysági adottságok örökítésére is ki kell terjeszteni. nagy, ma még feltáratlan tartalékok vannak - főleg az export növelését illetően - a pecsenyebarányok hizlalásában. a külföldi piacok érdeklődésére jellemző például, hogy míg 1957-ben 11.000, az idén már több mint százezer pecsenyebarányt exportálunk. a tervek szerint hamarosan legalább félmillióra növelik az évente exportra kerülő pecsenyebarányok számát. nagy érdeklődéssel fogadták a szakemberek dr. németh lajosnak, a földművelésügyi minisztérium állattenyésztési főigazgatójának felszólalását, amelyben többek között a kukoricaszár és az egyéb hulladék takarmányfélék eddiginél teljesebb felhasználására, a felhasználást segítő hizlalási technológia kidolgozására hívta fel a figyelmet. elmondotta továbbá, hogy az idén a baromfiállomálynak már 70-80, a sertésállomálynak pedig körülbelül 60 százalékát látják el speciális gyári készítményekkel, tápokkal, amelyek a tartási- és munkaköltségeket lényegesen csökkentik. 1963-ban megkezdik a borjutárok kísérleti gyártását. /mti/

15, 25 /m

- 29 -

bb. 41. betakarították a babtermést szabolcsban - eddig hét vagonnal küldtek piacra

vid j/gy/ká

1962. szeptember 13.

szabolcs-szatmár megyében mintegy 70 000 hold földön, a tavalyinál hatszor nagyobb területen foglalkoztak a termelőszövetkezetek és háztáji gazdaságok - köztes és főnövényként - bab termesztésével. a nagyüzemi kukoricaföldekből 50 000 holdon köztesként termelték ezt a fontos növényt, úgy, hogy a babot teljes egészében a tagok kapták meg ápolási többletmunkájukért, a termés értékesítésére is a tagok kötöttek szerződést a kereskedelmi szervekkel. kétszáznyolcvan termelőszövetkezet tagsága, mintegy 6 000 család lépett szerződéses viszonyba a szabolcsi felvásárlókkal. a rendkívül szeszélyes időjárás, a csaknem három hónapos szárazság a babot is megviselte, a folyók, a patakok és csatornák ártereiben azonban jónak mondható az idei termés. a nagyhalászi petőfi termelőszövetkezet például az ártéri kukoricatáblákban termelt babból holdanként 2 mázsát takarított be. eddig 166 mázsa babot adott el ez a szövetkezet az államnak.

a megye nagyüzemeiben és háztáji gazdaságaiban már betakarították az idei babtermést, s zömét el is csépelelték. rövidesen nagy mennyiséget szállítanak a főváros és az iparvidékek piacaira. a kereskedelmi szervek eddig 7 vagon babot küldtek el szabolcsból. /mti/

..

bb. 42. szedik a kalocsai fűszerpaprikát

vid j/gy/ká

1962. szeptember 13.

kalocsa vidéke termelőszövetkezeteiben és állami gazdaságaiban az idén is több mint 5 000 holdon termelték a világhírű fűszerpaprikát. ez évben a szokottnál később értek be a csövek; ezideig csak a csipős paprika ért be teljesen. szedését megkezdték. az első rakomány örleménynekvaló megérkezett a helyi feldolgozó telepre, ahol megfelelő utóérlelés után megkezdődik a paprika feldolgozása. /mti/

..

16,25 /m

-30-

KA

bb. 43. csütörtökön érkezett az utolsó üdülőcsoport síófokra - százezren nyaraltak a balaton-parti szot üdülőkben - a nemzetközi turistaforgalom fontos állomásává vált a balaton

vid gg/gy/ki

1962. szeptember 13.

szeptember eddig meleg, nyárias, többnyire verőfényes időjárással „kedveskedett”, a balatoni üdülőknek. a tóparti nyaralóhelyein többségükben szeptember 17-18-án bezárják kapukat a nyári üdülők, de a nagy üdülőtelepeken szeptember 27-ig tartanak nyitva. síófokra csütörtökön érkezett meg az utolsó turnus, számszerint ezerhatszáz. a többi üdülőhely korábban érkezett vendégcsoportjaival együtt jelenleg még csaknem tizezren töltik szabadságukat a balaton-parti szot üdülőházakban.

a szaktanács üdülési és szanatóriumi főigazgatósága az idén a tavalyinál is nagyobb anyagi áldozatot hozott a tóparti üdülőházak fejlesztésére. sífokon és balatonföldváron már kialakították az első nagy szot telepeket, ahol egységes parkokat, szakosított társalgókat, egyforma, izléses butorokkal berendezett szobákat készítettek elő a vendégeknek. a nyaralóházakban többnyire két-háromféle menüből válogathatnak a vendégek, sőt az egésznapos kirándulásra induló beutaltak többségénél is gondoskodtak a melegétel ellátásról. a tóparti szakszervezeti üdülőkben ezen a nyáron több mint százezren töltötték szabadságukat pihenéssel, szórakozással.

a balaton idei forgalmáról, bár még nincsenek végleges adatok, már ismert, hogy az idén minden eddiginél nagyobb volt a tóparti látogatottsága. az augusztusi meleg napokban a strandok kabinjait, öltözőit már a korareggeli órákban lefoglalták, a strandokon sokszor százötvenezer-kétszázezer ember fürdött. a szállodákban, motelekben a külföldi társasutazási irodák csaknem minden helyet kibéreltek. a forgalmasabb nyaralóhelyek szállodáiban még a szeptemberi napokban sem lehet helyet kapni.

a fizetővendéglátó szolgálatos magánnyaralókat tavasztól-őszig kibérelték. a déli parton 2 487 szobában a főszezon hat hete alatt 22 000 fizetővendég nyaralt. a sátoortáborokban becslés szerint harmincezer vendéget fogadtak. a tóparti hat elsőosztályu campingje az idén már a világhíró turisták kedvelt helyévé vált. /mti/

..

17,00 /m

- 31 -

KA

bb 44 . tizezer vagon nemesített vetőmagot kapnak a termelőüzemek -
kilencszázezer holdra növelik a nagyhozamu búzafajták vetésterületét

1 cs/j-lm ká

1962. szeptember 13.

az utóbbi napokban csaknem az egész ország kapott több-
kevesebb csapadékot, ami számos vidéken kedvező lehetőségeket
teremtett az őszi szántás-vetési munkákhoz. a megyékből érkezett
jelentések szerint több helyütt - főleg a csapadékosabb dunántúli
tájakon megkezdték az őszi árpa és a rozs vetését, sőt néhány
helyen vetik már az őszi búzát is. az őszi vetési program végre-
rajtásához a korábbi évekenél is nagyobb szabású vetőmag-akció-
val járul hozzá a földművelésügyi minisztérium. bajcsy ede, a
minisztérium növénytermesztési főigazgatóságának helyettes vezető-
je tájékoztatásul elmondotta, hogy az őszi gabonafélékből csaknem
10.000 vagonnyi nemesített, garantáltan fajtaazonos vetőmagot
bocsátanak a termelőüzemek rendelkezésére. érdekessége az idei
vetőmagakciónak, hogy a kiszállított vagy kiszállításra kerülő
őszi buza vetőmag nagy többsége már a nagyhozamu külföldi buza-
fajtákból kerül ki. ezeket a búzákat a tavalyinál kereken negyed-
millió holddal nagyobb területen vetik. a tervek szerint ugyanis
a következő gazdasági évben 900.000 holdon termesztik a legjobban
bevált szovjet és olasz búzákat. e területnek 80 százalékát foglal-
lalják el a szovjet búzafajták, s közülük is elsősorban a bezosztája
1-es amely az utóbbi évek üzemi tapasztalatai szerint nemcsak rend-
szeres, nagy hozamával, jó ellenálló képességével tűnt ki, hanem
sikértartalom tekintetében is méltó versenytársa a híres bánkúti
1201-es magyar fajtának.

a nemesített vetőmagvak kiszállítását már augusztus 15-én
megkezdték, s az elmúlt hetekben mindenütt hozzáfogtak az elosz-
tásához is. most a vetési időszak elérkeztevel meggyorsítják
az akció lebonyolítását. az őszi árpa vetőmag teljes mennyiségének
91, a rozs vetőmag 80, a hazai és a külföldi búzafajták 14, illetve
24 százalékát szállították ki eddig a megyékbe. az őszi árpa vető-
magnak 64, a rozs vetőmagnak 38 százalékát osztották szét máris a
termelőüzemek között./mti/

..-

bb 47. nem zárták el a nagykest, gyermekéletbe került

vid fm/n-lm fm

1962. szeptember 13.

a komárom megyei sárisáp községben a szülők gondatlansága
miatt tragikus szerencsétlenség történt. varga tiber 8 éves kisfiú
a konyhában szabadon hagyott tésztavágó nagykéssel játszott.
kivitte az uovarra, felmászott egy kerítésre, amelyről - kezében
a késsel - leesett. a 30 centiméter hosszú kés a gyerek agyába
furódott. a kisfiú orvoshoz szállítás közben meghalt./mti/

..-

17, 10 /m

- 32 -

17
N

bb. 45. beköszöntött az igazi ősz: 8-10 fokkal csökkent a hő-
mérséklet - csendes áztató esők országsszerte - egyelőre hűvös
marad az idő

1 cs/j/gy/ká

1962. szeptember 13.

szerdán az ország nagyrészen még 30-31 fokra emelkedett
a hőmérséklet, s a csütörtökre virradó éjszaka is trópusi jellegű
volt, mivel a higanyszál sehol sem szállt 20 fok alá. az at-
lanti-óceán térségéből, illetve az északi sarkvidékről csütör-
tökön reggel érkezett hidegbetörés azután országosan 8-10 fok-
kal csökkentette a nappali hőmérséklet szintjét. ezzel beköszön-
tött az igazi ősz. a csütörtöki maximumok az ország nagyrészen
18-20 fok körül alakultak ki, csupán az alföldön és az északi
megyékben mértek több helyütt 23-25, s a hegyek oltalmában meg-
huzódó miskolcon 28 fokot. csütörtökön délelőtt a balatonon
20 méter másodpercenkénti sebességű vihar söpört végig. hajnal-
ban az ország északnyugati megyéiben csendes esőzés kezdődött,
amely a nap folyamán az ország középső, déli és keleti felére
is áterjedt.

az északi széllel érkezett lehülés észak-, nyugat- és
közép-európában mindenütt érezhető. 30 fok körüli nyári me-
get csütörtökön már csak a balkánról és dél-európából jelen-
tettek a megfigyelő állomások. olaszország középső vidékein
legutóbb még 32-33 fokot mértek, a jelek szerint azonban itt
is hamarosan vége szakad a nyárnak.

az időszaknak nagyjából megfelelő, de az elmúlt napokhoz
képes hűvös idő valószínűleg még néhány napig tart hazánkban.
újabb felhőátvonulásokra, csendes, áztató esőkre számitha-
tunk./mti/

izotópok

agrometeorológiában

bb. 49. rádióaktív ~~izotópok~~ alkalmazása az ~~agrometeorológiában~~

t cs/j/gy/ká

1962. szeptember 13.

a magyar meteorológiai társaság agrometeorológiai szak-
osztálya csütörtökön a technika házában tartotta meg előadói
ülését, ahol a rádióaktív izotópok agrometeorológiai alkalmazásá-
nak lehetőségeit, a legutóbbi kutatási eredmények gyakorlati
felhasználásával kapcsolatos feladatokat tárgyalták meg. papp
béla, az országos mezőgazdasági minisztérium tudományos
munkatársa a martonvásári kutató intézetben végzett kísér-
letei alapján ismertette a talajnedvesség meghatározásában
alkalmazott gamma-sugárzás, illetve neutronforrás hatásait, a
mérési adatok gyakorlati hasznosítását, továbbá a talajnedvesség-
mérés módszereit, az önműködő csapadékmérő állomások rendsze-
rét. foglalkozott a talaj-vízszint és az ugynevezett mikroszelek
mérésének újabban feltárt lehetőségeivel. az előadást vita követ-
te./mti/

..-

17, 20/m

- 33 -

N

bb. 46. ismét sebesülést okozott a felrobbant töltény

vid n/gy/fm

1962. szeptember 13.

a vas megyei pösfa községben puskatöltényt talált a 18 éves varga józsef és a 16 éves németh ferenc. szöggel piszkálták a töltényt, amely felrobbant, de szerencsére csak könnyebben sebesítette meg őket./mti/

.-.

bb. 48. az őszi mezőgazdasági munkákhoz nyújtandó segítségről és a könyvbarát mozgalomról tanácskozott a hazafias népfront zala megyei bizottsága

vid n/gy/fm

1962. szeptember 13.

a hazafias népfront zala megyei bizottsága csütörtökön ülést tartott zalaegerszegen. németh lászló, a megyei tanács mezőgazdasági osztályvezetője tájékoztatta a bizottságot a mezőgazdasági munkák helyzetéről, majd megvitatták, hogyan segíthetik a hazafias népfront helyi bizottságai az őszi mezőgazdasági munkákat, a betakarítást és az őszi vetést.

az előadó elmondotta, hogy jó ütemben folynak az őszi mezőgazdasági munkák. megyszerte szedik a burgonyát, megkezdtek a silókukorica betakarítását, s többszáz erőgép dolgozik a vetés előkészítésén. az állami raktárakból már kiszállították a vetőmagot a termelőszövetkezetekbe.

a tanácskozáson megállapodtak abban, hogy a helyi népfront bizottságok széleskörű felvilágosító munkához kezdenek az idejekorán történő vetés és a kapásnövények gyors betakarítása érdekében.

a továbbiakban tájékoztató hangzott el a könyvbarát mozgalom eredményeiről. a könyv ma már eljut a megye legkisebb településeire is. 110 könyvtár és 173 kölcsönzőhely működik, s több mint negyedmillió kötet szépirodalmi és szakkönyv között válogathatnak az olvasók. ebben az évben mintegy 30 000 kötettel gyarapodtak a megye könyvtárai. nagyon sok könyvet vásároltak „házi könyvtárak”, számára a falusi emberek. a könyvbarát mozgalmat azonban tovább kell fejleszteni; ennek érdekében azokban a falusi könyvtárakban - ahol arra lehetőség van - olvasótermeket létesítenek, s bevezetik a szabadpolcos kölcsönzést.

a zala megyei népfront bizottság tanácskozásán résztvett és felszólalt szatmári nagy imre, a hazafias népfront országos tanácsának titkára, valamint török lajos, a megyei tanács vb elnöke is./mti/

.-.

17,25 / . m

-34-

NE

bb 51. novemberben elkészül a püspökladányi rendelőintézet - püspökladányi járási tanács végrehajtóbizottságának ülése

vid fm/n-lm fm

1962. szeptember 13.

a püspökladányi járási tanács végrehajtó bizottságának csütörtöki ülésén dr. dóm lajos járási főorvos beszámolt a járás egészségügyi helyzetéről, a nemrégén átadott és most épülő egészségügyi intézményekről.

az új egészségügyi intézmények, valamint a szakorvosi rendelések számának növekedésével lényegesen javult a községekben a megelőző és gyógyító munka. az idén minden termelőszövetkezetben megszervezték a függetlenített egészségügyi felelősök szaktanfolyamát, amelyeken több mint kétszázan vizsgáltak. rendszeresen ellenőrzik a községekben és a szövetkezeti központokban az egészségügyi rendszabályok megtartását, a tejházak tisztaságát és a tejkezelést.

az elmúlt években számos egészségügyi létesítménnyel gazdagodott a püspökladányi járás. jövőre sárrétudvariban új bölcsőde épül, szereper és biharnagybajomban pedig a régi épületet alakítják át erre a célra. az év elején nyitották meg bárándon hajdubihar megye legkorszerűbb 50 férőhelyes szociális otthonát, a püspökladányit pedig tíz ágygal bővítették.

novemberben elkészül püspökladányban a járás legnagyobb egészségügyi létesítménye, a 17 munkahelyes rendelőintézet, ahova már megérkeztek a berendezések és a felszerelések. a rendelőintézet mellett orvosi lakásokat is építenek./mti/

.-.

bb 52. bartha lászló tihanyi festőművész párizsba utazott

vid fm/n-lm fm

1962. szeptember 13.

bartha lászló, a tihanyban élő neves festőművész csütörtökön párizsba utazott, hogy előkészítse az ott október elsején megnyitandó kiállítását. a művész, - aki már többször szerepelt alkotásaival a francia fővárosban - most huszonnégy, - főleg balatoni és üzemi témájú festményét és legszebb könyv-illusztrációját mutatja be./mti/

.-.

17,30 /m

- 35 -

NE

bb 54. kiállítás nyílik pénteken a mom-ban modernvonalu
iparművészeti tárgyakkól

i s/gg-lm sr

1962. szeptember 13.

az iparművészeti vállalat és a műcsarnok modern iparmű-
vészet címmel kiállítást rendez a magyar optikai művek csörsz
utcai művelődési házában. a tárlaton mintegy 750 ötvös, kerámia
és - textil-használati, illetve dísz tárgyat ismerhet meg a közön-
ség. iparművészek, többek között gorka géza és kiss roóz ilona
kerámikusok, nagy józsef és percz jános ötvösművészek, illetve
buzási árpád textiliparművész alkotásait is kiállítják. érdek-
lődésre tarthatnak majd számot az ötvösékszerek, a modernvonalu,
pasztelszinű kerámiavázák és tálak, valamint a kisméretű textil-
kárpitok; a kiállítást pénteken nyitják meg./mti/

..-

bb 55. küldöttség utazott a varsói ősz - modern zenei fesztiválra

i fe/tm-lm sr

1962. szeptember 13.

csütörtökön hattagu küldöttség utazott a varsói ősz - zenei
fesztiválra./mti/

..-

bb 56. a tit józsef attila szabadegyetem

i hi/gg-lm ggg

1962. szeptember 13.

közl, hogy nyelviskolájának orosz politika és közgazdaság-
tan, orosz autó- motorszereles, német politika és közgazdaságtan,
német autó- motorszereles, angol politika és közgazdaságtan, angol
autó- motorszereles szakfordítói tanfolyamaira pótlólag be lehet
írtaikozni szeptember 18-ig, délután 1/2 4-1/2 7 óra között. /8.,
muzeum utca 7. 2. emelet./-/mti/

..-

bb 57. tiztagu pártmunkás küldöttség utazott ausztriába

sze-lm sr

1962. szeptember 13.

az osztrák kommunista párt központi bizottságának meghi-
vására csütörtökön molnár frigynek, a magyar szocialista munkás-
párt bács-kiskun megyei bizottsága első titkárának vezetésével
tiztagu pártmunkás-küldöttség utazott ausztriába./mti/

..-

17,33 /m

- 36 -

bb. 50. mesterséges tó épül az orfűi völgyben - a baranya megyei
tanács végrehajtó bizottságának ülése

vid n/gy/fm

1962. szeptember 13.

a baranya megyei tanács végrehajtó bizottsága csütörtöki
ülésén többek között a mecseki orfűi völgyben mesterséges tó
építésére hozott határozatot. a haltenyésztésre, öntözésre,
vitorlás versenyek rendezésére, strandolásra egyaránt alkalmas,
három- és félkilométer hosszú tó létesítéséhez szükséges kilen-
százezer forintot a tanácsi vállalatok nyereségéből biztosították.
a kivitelezést a dunántúli vízügyi igazgatóság a legrövidebb
időn belül megkezdi: a tó még ebben az évben elkészül.

baranya fokozatosan a festői környezetű mesterséges tavak
megyejévé válik. völgyzárógáták építésével az utóbbi években
tó létesült pécsváradon, abaligeten, sikondán, környezetükben
teraszos vendéglőket, vikendfalukat, csónaktelepeket építettek.
az orfűi mesterséges tó lesz a legnagyobb, területe ötször
lesz nagyobb a jelenleg legnagyobb sikondai tónál.

a mesterséges tavak hálózatát a továbbiakban is bővítik:
következő állomásként újabb százholdas tavat létesítenek orfű
kitűnő adottságokkal rendelkező környékén, megépítik a máso-
dik abaligeti mesterséges tavat és ezzel pécs-orfű-abaliget
sugárban, a mecsek kis völgyeiben a tavak összefüggő láncola-
tát, a delgozók hétvégi pihenésének remek lehetőségét teremtik
meg./mti/

..-

bb. 53. kitüntetések

gg/gy/sr

1962. szeptember 13.

a népköztársaság elnöki tanácsa dr. beke ödönnek, az
eötvös loránd tudományegyetem bölcsészettudományi kara 2. számú
finn-ugor nyelvészeti tanszéke kossuth-díjas tanszékvezető
egyetemi tanárának, dr. maróth károlynak, az elte bölcsészet-
tudományi kara ókori egyetemes történelmi tanszéke kossuth-díjas
egyetemi tanárának és dr. sárlos mártonnak, az elte állam- és
jogtudományi kara egyetemes jogtörténelmi tanszéke egyetemi taná-
rának kimagasló tudományos munkásságukért nyugalomba vonulásuk
alkalmából a munka érdemrend kitüntetését adományozta.

a kitüntetéseket dobi istván, az elnöki tanács elnöke
nyújtotta át. a kitüntetések átadásánál jelen volt dr. ortutay
gyula, az elte rektora, az elnöki tanács tagja, molnár jános,
művelődésügyi miniszterhelyettes és óvári miklós, az mszmp
központi bizottsága osztályvezető helyettese./mti/

..-

17,40 /m

- 37 -

bb. 58. a magyar tudományos akadémia meghívására

k gg/gy/sr

1962. szeptember 13.

csütörtökön budapestre érkezett harrison brown professzor, a national academy of sciences /egyesült államok/ külügyi titkára./mt1/

..

bb. 59. focs Jenő látogatása csongrád megyében

vid n/gy/fm

1962. szeptember 13.

focs Jenő, az mszmp politikai bizottságának tagja, a minisztertanács elnökhelyettese, csütörtökön csongrád megyébe látogatott. az mszmp csongrád megyei bizottságán megbeszélést folytatott török lászlóval, a megyei pártbizottság első titkárával, valamint a pártbizottság más vezetőivel. ezután fehér lajosnak, a megyei pártbizottság titkárának társaságában el látogatott a szegedi kábelgyárba, majd a szentesi erőtakarmány gyárba és a kontakta üzembe./mt1/

..

bb. 60. dobi istván fogadta az új vietnami nagykövetet

la/gy/sr

1962. szeptember 13.

dobi istván az elnöki tanács elnöke csütörtökön bemutatkozó látogatáson fogadta hoang bao sont, a vietnami demokratikus köztársaság új magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét./mt1/

..

bb 61. magyar-kubai barátsági est a 2. kerületben

k di/tm-lm sr

1962. szeptember 13.

a hazafias népfront 2. kerületi bizottságának rendezésében csütörtökön magyar-kubai barátsági estet tartottak a radnóti klubban. a népes hallgatóság előtt quintin pino machado, a kubai köztársaság magyarországi nagykövete beszélt a kubai nép életéről, s hősiességéről. rövid műsor után kötetlen, baráti beszélgetés alakult ki a megjelentek és a kubai nagykövetség képviselői között./mt1/

..

19,05 /m

- 38 -

19.11
Ké

bb 62. koreai filmbemutató a magyar sajtó házában

k di/sze-lm sr

1962. szeptember 13.

a kulturális kapcsolatok intézete és a hazafias népfront országos tanácsa csütörtökön este koreai filmbemutatót rendezett a magyar sajtó házában. megjelent simonovits istván, az egészségügyi miniszter első helyettese, nagy jános, külügyminisztériumi főosztályvezető, valamint kulturális életünk számos képviselője, a külügyminisztérium több vezető munkatársa. ott volt li don gen, a koreai népi demokratikus köztársaság magyarországi nagykövete, valamint a budapesti diplomáciai képviseletek több tagja./mt1/

..

bb 63. bolgár ünnepi est a 9. kerületben

t bc/tm-lm sr

1962. szeptember 13.

a hazafias népfront 9. kerületi bizottsága és a budapesti bolgár kultúra bulgária felszabadulásának 18. évfordulója alkalmából csütörtökön ünnepi estet rendezett a budapesti műszaki egyetem színháztermében.

dr. kádár róbertnének, a hazafias népfront 9. kerületi bizottsága elnökének megnyitó szavai után jancso georgiev, a bolgár népköztársaság budapesti nagykövete mondott beszédet bulgária felszabadulásának történelmi jelentőségéről, a bolgár nép szocialista építőmunkájáról.

az esten magyar és bolgár művészek ünnepi műsort adtak.
/mt1/

..

bb. 64. időjárásjelentés

gk/gy/la

1962. szeptember 13.

a meteorológiai intézet jelenti szeptember 13-án, csütörtökön 19 órakor:

hűvös szeles idő

várható időjárás péntek estig: főleg északon felszakadozó felhőzet, délen néhány helyen még eső. élénk, helyenként erős északi, északkeleti szél. hűvös idő. várható legmagasabb nappali hőmérséklet pénteken 15-20 fok között./mt1/

..

19,50 /m

- 39 -

10.11
Ké

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda, Budapest, I. Fiume utca 6-7. Telefon: 150-400, 340-400

A szerkesztését és kiadását a vezérigazgató felel.

MTI BEJUTÓI KIADÁS

1962. szeptember 14.

bb 1. az élő szó titkai - kutató munka a nyelv szépségeinek megőrzésére

1 ms/Lm sr

1962. szeptember 14.

péchy blanka neve ma is az egyik legszebben beszélő magyar színészt idézi a színnázlétogatók elé. nemcsak a színpadon csillogtatta a magyar színész fegyvertárának talán legszebb kellékét, hanem egész életében olthatatlan szerelmese nyelvünk szépségeinek.

a művésznő dr. főnagy ivánnal, a magyar tudományos akadémia nyelvtudományi intézete fonetikai laboratóriumának vezetőjével és dr. magdics klára kandidátussal együtt értékes kutató munkát is folytat.

munkájukról a következőket mondták a magyar távirati iroda munkatársainak:

- a technika fejlődése megdöntötte a klasszikus közmondást: verba volant, scripta manent /a szavak elrepülnek, az írások megmaradnak./ a mágneses szalagra rögzített beszéd bármikor eredeti elevevényében szólaltatható meg, az írás pedig az élőszónak holt vázát rögzíti csak. a régi nyelvtanok az írott nyelv szabályait foglalhatták csak össze, ma már megírhatjuk az eleven beszéd grammatikáját is.

- legközelebbi célunk a mai magyar hangjejtés grammatikájának elkészítése: szabályokba foglalni azt, ami szinte megfoghatatlannak látszik. írásjeleink megkülönböztetik a kérdést a kijelentéstől és a felkiáltástól a lezárt mondatot, a valóságban ugyanannak a kérdőjelnek százféle hangjejtés felelhet meg, s igen nagy különbség van vessző és vessző, pont és pont között is. nem könnyű feladat írott szöveg alapján megszólaltatni a költőt, az íróat vagy akár a tudóst. annál is nehezebb a felolvasó dolga, mivel sehol semmiféle fokon nem tanítják, hogyan kell élőszóra visszafordítani a kettőspontot, az idézőjelet, a gondolatjelet, a pontosvesszőt, hogyan érzékeltessük például, hogy egy amerikai spanyol szótárról, vagy egy „amerikai-spanyol szótárról”, van-e szó és így tovább.

- a felolvasó a riporter, az előadó munkáját szeretnők megkönnyíteni a mai magyar köznyelv hangjejtés-szabályainak kitapintásával. a természetes, értelmes beszéd hangjejtésére gondolunk, persze a gondolat természetének és nem az egyik vagy másik ember természetének megfelelő beszédmódból kell kiindulni. a hangjejtés elsőrendű feladata, hogy a gondolatot teljes tisztaságában és elevevényében állítsa élénk. a helyes hangjejtés igen megkönnyíti a megértést. kísérleteink során kitűnt, hogy a hangjejtésnek fontos előremutató szerepe van. az első szavak hangvételeből a hallgatók „kisejtik”, az egész mondat szerkezetét. a hibás intonáció pedig félrevezeti a hallgatókat.
/folyt.köv./